

Összefoglaló
az Európai Unió Bírósága szellemi tulajdont érintő ügyekben hozott ítéleteiről

2016/III. negyedév

JOGÉRVÉNYESÍTÉSRE VONATKOZÓ ELŐZETES DÖNTÉSHOZATALI ÜGY

C-57/15. sz. előzetes döntéshozatali ügy – ítélet¹

A kérdést előterjesztő bíróság: hof van beroep te Antwerpen (Belgium)

Az alapeljárás felei:

Felperes: United Video Properties Inc.

Alperes: Telenet NV

Tényállás:

A felperes – szabadalombitorlás miatt – keresetet indított az alperessel szemben. Az antwerpeni kereskedelmi bíróság a keresetet elutasította, és megsemmisítette az érintett szabadalmat. Ezen ítélettel arra kötelezte a felperest, hogy az alperes részére fizesse meg az elsőfokú eljárás 11 000 eurós összegű költségét, amely a belga jogszabályok alapján kiigazított legmagasabb összeg volt.

A felperes fellebbezést nyújtott be az említett ítélet ellen, később azonban elállt a fellebbezéstől. Ezt követően az alperes – többek között – kérte, hogy a felperest kötelezzék arra, hogy számára térítsen meg ügyvédi tiszteletdíjak címén 185 462,55 eurót, a szabadalmi ügyvivő közreműködése címén pedig 40 400 eurót. Az antwerpeni fellebbviteli bíróság előtt folyamatban lévő eljárás már csak a felperes által megtérítendő költségekre vonatkozik.

A szóban forgó belga szabályozás alapján a pernyertes fél eljárási fokonként csak a maximális 11 000 eurós összeg megtérítését kérheti az ügyvédjének fizetett tiszteletdíjak után. A szabadalmi ügyvivőnek fizetett tiszteletdíjjal kapcsolatban a belga ítélkezési gyakorlat alapján az alperes nem jogosult követelni annak felperes általi megtérítését, hacsak nem tudja bizonyítani ez utóbbinak az eljárás megindítása vagy folytatása során fennálló vétkességét, és hogy az említett ügyvivő költségei annak szükséges következményei.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. Ellentétesek-e a 2004/48/EK irányelv² 14. cikkében³ szereplő „ésszerű és arányos költségek[...]" fordulattal azok a belga jogszabályok, amelyek lehetőséget biztosítanak a bíróságok számára az ügy pontosan meghatározott sajátosságainak figyelembevételére, és változatos átalánydíjszabások rendszerét írják elő az ügyvédi közreműködés költségeinek tekintetében?

2. Ellentétes-e az irányelv 14. cikkében szereplő „ésszerű és arányos költségek [...]" fordulattal az az ítélkezési gyakorlat, amely szerint a szaktanácsadó költségei csak (szerződéses vagy szerződésen kívüli) felróható magatartás esetén téríthetők meg?"

¹ Az ítélet magyarul a következő oldalon érhető el:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=182292&pageIndex=0&doclang=HU&mode=req&dir=&oc=c=first&part=1&cid=1353217>

² A szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről szóló, 2004. április 29-ei 2004/48/EK európai parlament és a tanács irányelv

³ A tagállamok biztosítják, hogy a nyertes fél oldalán felmerülő ésszerű és arányos költségeket főszabályként a vesztes fél viselje, ha méltányossági okok ennek nem mondanak ellent. [14. cikk]

Döntés:

1. A 2004/48/EK irányelv 14. cikkével nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely a pervesztes felet kötelezi a pernyertes fél részéről felmerült eljárás költségek viselésére, lehetővé teszi a bíróság számára az előtte folyamatban lévő ügy sajátosságainak a figyelembevételét, és az ügyvédi közreműködés esetén a **költségek megtérítésének területén átalánydíjszabási rendszert** tartalmaz, **feltéve hogy e díjak biztosítják, hogy a pervesztes fél által viselendő költségek észszerűek**, amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell vizsgálnia. Azonban **ezen irányelv 14. cikkével ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely olyan átalánydíjakat ír elő, amelyek az abban szereplő túl alacsony maximális összegek miatt nem biztosítják, hogy a pervesztes fél a pernyertes fél részéről felmerült észszerű költségek legalább jelentős és megfelelő részét viselje.**

2. A 2004/48 irányelv 14. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azzal **ellentétesek az olyan nemzeti szabályok, amelyek a szaktanácsadó költségeinek a megtérítését csak a pervesztes fél vétkessége esetén írják elő**, amennyiben e költségek közvetlenül és szorosan kapcsolódnak a szellemi tulajdon jog érvényesítésének a biztosítására irányuló bírósági keresethez.

Az uniós rendelkezésekkel főszabályként nem ellentétes az a nemzeti szabályozás, amely az ügyvédi tiszteletdíjak esetében átalánydíjazást alkalmaz, de csak akkor, ha ez nem jelenti azt, hogy a pervesztes fél nem viseli a pernyertes fél oldalán felmerült észszerű költségek jelentős részét. Nem egyeztethető össze az uniós szabályozással az a nemzeti gyakorlat sem, amely a szaktanácsadó költségeinek megtérítése tekintetében vétkességi feltételt ír elő.

C-494/15. sz. előzetes döntéshozatali ügy – ítélet⁴

A kérdést előterjesztő bíróság: Nejvyšší soud České republiky (Csehország)

Az alapeljárás felei:

Felperes: Tommy Hilfiger Licensing LLC és társai

Alperes: DELTA CENTER a.s.

Tényállás:

Az alperes az úgynevezett „Pražská tržnice” piacterület (prágai vásárcsarnok) bérlője, kereskedők részére albérletbe adja az e piacterületen található különböző árusítóhelyeket.

A felperesek – egyes márkás termékek gyártói és forgalmazói – tudomására jutott, hogy a prágai vásárcsarnokban termékeik hamisítványainak árusítása folyik. Ennek alapján kérték a cseh bíróságokat, hogy rendeljék el az alperessel szemben azt, hogy szüntesse be az e csarnokban található árusítóhelyeknek az ilyen jogsértéseket elkövető személyek részére történő bérbeadását.

Az első- és másodfokú bíróságok a kérelmet elutasították. A legfelsőbb bíróság arra a következtetésre jutott, hogy az ügyet a C-324/09. számú L'Oréal ítéletben adott értelmezést figyelembe véve kell elbírálni. Mivel az említett értelmezés alapját képező ügy szellemi tulajdonjogoknak egy online piacon történt megsértésével volt kapcsolatos, álláspontja szerint felmerül a kérdés, hogy olyan esetben is ezt az értelmezést kell-e alkalmazni, amikor a szellemi tulajdonjogok megsértésére egy valóságban is létező piacon kerül sor.

⁴ Az ítélet magyarul a következő oldalon érhető el:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=181465&pageIndex=0&doclang=HU&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=1058014>

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. Az a piaci helyiségbérlettel rendelkező személy, aki standokat és olyan elárúsítóhelyeket kínál, amelyeken egyéni vállalkozó kereskedők saját használatukra standokat helyezhetnek el, a 2004/48/EK irányelv 11. cikke⁵ értelmében vett olyan **közvetítőnek minősül-e, akinek szolgáltatásait harmadik személy szellemi tulajdonjog megsértése céljából veszi igénybe?**

2. Lehetséges-e azon piaci helyiségbérlettel rendelkező személlyel szemben, aki standokat és olyan elárúsítóhelyeket kínál, amelyeken egyéni vállalkozó kereskedők saját használatukra standokat helyezhetnek el, a 2004/48/EK irányelv 11. cikkében említett intézkedéseket elrendelni, ugyanolyan feltételek mellett, mint amelyeket a Bíróság a C-324/09. sz., L'Oréal és társai kontra eBay és társai ügyben hozott ítéletében az online piac üzemeltetőivel szemben alkalmazható intézkedésekkel kapcsolatban megfogalmazott?

A kérdések arra irányulnak, hogy ténylegesen is elrendelhető-e valamely, valóságban is létező piac üzemeltetőjével szemben az, hogy intézkedjen a védjegyek terén jogsértéseket elkövető kereskedőkkel szemben a jogsértés beszüntetése iránt, továbbá, hogy intézkedéseket hozzon az újabb jogsértések megelőzésére.

Döntés:

1. A Bíróság álláspontja szerint az olyan gazdasági szereplőt, aki harmadik személyek számára piaci árusítóhelyek bérbeadásából, illetve albérletbe adásából álló szolgáltatást nyújt, és aki ezáltal lehetővé teszi e harmadik személyek számára, hogy ott jogsértő termékeket árusítsanak, a 2004/48/EK irányelv értelmében vett „közvetítőnek” kell minősíteni. Kiemelte, hogy annak a körülménynek, hogy az árusítóhelyek rendelkezésre bocsátása egy online piacon vagy pedig egy a valóságban is létező piacon történik, nincs jelentősége, mivel a 2004/48/EK irányelv tárgyi hatálya nem csak az elektronikus kereskedelemre terjed ki. Következésképpen, **egy valóságban is létező piac üzemeltetője szintén kötelezhető arra, hogy intézkedjen a védjegyek terén jogsértéseket elkövető kereskedőkkel szemben a jogsértés beszüntetése iránt, továbbá arra, hogy intézkedéseket tegyen az újabb jogsértések megakadályozására.**

2. A Bíróság rögzítette, hogy azok a feltételek, amelyeknek az olyan **közvetítővel szemben elrendelt eltiltó intézkedés** alárendelhető, aki egy vásárcsarnok árusítóhelyeinek bérbeadásából álló szolgáltatást nyújt, megegyeznek azoknak az eltiltó intézkedéseknek a feltételeivel, amelyeket egy online piac közvetítőjével szemben el lehet rendelni. Mindezek értelmében az intézkedéseknek nem csupán **hatásosaknak és elrettentőknek**, hanem **méltányosaknak és arányosaknak is kell lenniük**. Következésképpen azok nem lehetnek túlságosan költségesek és nem képezhetik akadályát a jogszerű kereskedelemnek. A közvetítőtől nem várható el, hogy általános és állandó jellegű felügyeletet gyakoroljon ügyfelei felett. Ugyanakkor a közvetítő kötelezhető olyan intézkedések megtételére, amelyek hozzájárulnak az ugyanazon kereskedő által elkövetetthez hasonló, újabb jogsértések megakadályozásához. **Az eltiltó intézkedéseknek biztosítaniuk kell a megfelelő egyensúlyt a szellemi tulajdon védelme és a jogszerű kereskedelem akadálymentessége között.**

---

⁵ A tagállamok biztosítják, hogy amennyiben bírósági határozat szellemi tulajdonjog megsértését állapítja meg, a bíróságok a jogsértőt eltiltó határozattal további jogsértéstől eltiltásuk. Amennyiben a tagállam joga így rendelkezik, az eltiltó határozat be nem tartása esetén indokolt esetben pénzbírságot vethetnek ki a teljesítés kikényszerítése érdekében. A tagállamok emellett biztosítják, hogy a jogsértő magatartástól való eltiltást a jogosultak kérelmezhesék olyan közvetítők ellen, akiknek szolgáltatásait harmadik személy a szellemi tulajdonjog megsértése céljából veszi igénybe, a 2001/29/EK irányelv 8. cikke (3) bekezdésének sérelme nélkül. (11. cikk)

A kérdést előterjesztő bíróság: Cour d'appel de Paris (Franciaország)

Az alapeljárás felei:

Felperes: Genentech Inc.

Alperes: Hoechst GmbH (korábban: Hoechst AG), Sanofi-Aventis Deutschland GmbH

Tényállás:

1992. augusztus 6-án a Behringwerke társaság az egész világra kiterjedő, nem kizárólagos hasznosítási engedélyt adott a Genentechnek a human citomegalovírus aktivátorának felhasználása tekintetében. Ez a technológia a tárgya a 1992. április 22-én megadott európai szabadalomnak, valamint két, az Egyesült Államokban 1998. december 15-én, illetve 2001. április 17-én engedélyezett szabadalomnak. 1999. január 12-én az Európai Szabadalmi Hivatal érvénytelenítette az európai szabadalmat.

A hasznosítási szerződés alapján a hasznosítónak egyszeri, valamint éves díjat, továbbá a végtermék eladása után forgalmi díjat kell fizetnie. A Genentech megfizette az egyszeri és az éves díjat, forgalmi díjat azonban soha nem fizetett.

2008. június 30-án az alperesek kérdést intéztek a Genentech-hez a forgalmi díj alapjául szolgáló, a szabadalom alá eső anyagokat és eljárásokat alkalmazó végtermékekről. 2008. augusztus 27-én a Genentech értesítette az alpereseket, hogy a hasznosítási szerződést két hónappal későbbi hatállyal felmondja.

Az alperesek a hasznosítási szerződésben szereplő választottbírói kikötésnek megfelelően választottbírói keresetet terjesztettek elő a Genentech-vel szemben, mivel úgy ítélték meg, hogy megsértette a hasznosítási szerződést azáltal, hogy meghatározott gyógyszerek előállításához az aktivátort használta, azonban a termékek eladása után nem fizette meg a forgalmi díjat.

A választottbíró úgy ítélte meg, hogy a Genentech a hivatkozott gyógyszert bizonyos ideig a szabadalmak tárgyát képező aktivátor felhasználásával állította elő. Megállapította továbbá, hogy a hasznosítási szerződésnek megfelelően kifizetett vagy kifizetendő díjak nem követelhetőek vissza abban az esetben, ha a szabadalmat érvénytelenítik, a hasznosító pedig nem mentesül a díjak megfizetésének kötelezettsége alól abban az esetben, ha – mint a Genentech esetében is – azokat korábban nem fizette meg. E megfontolások alapján a választottbíró arra a következtetésre jutott, hogy a hasznosítási szerződés alapján a Genentechnek meg kell fizetnie az alperesek részére a termék eladása után járó forgalmi díjat.

A Genentech az ítélet megsemmisítése iránt keresetet nyújtott be a párizsi fellebbviteli bírósághoz.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

A Szerződés 81. cikkének (azóta az Európai Unió működéséről szóló szerződés 101. cikkének⁷) rendelkezéseit úgy kell-e értelmezni, hogy azokkal **ellentétes az olyan**

⁶ Az ítélet magyarul a következő oldalon érhető el:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=181463&pageIndex=0&doclang=HU&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=274362>

⁷ (1) A belső piaccal összeegyeztethetetlen és tilos minden olyan vállalkozások közötti megállapodás, vállalkozások társulásai által hozott döntés és összehangolt magatartás, amely hatással lehet a tagállamok közötti kereskedelemre, és amelynek célja vagy hatása a belső piacon belüli verseny megakadályozása, korlátozása vagy torzítása, így különösen:

a) a beszerzési vagy eladási árak, illetve bármely egyéb üzleti feltétel közvetlen vagy közvetett rögzítése;

b) a termelés, az értékesítés, a műszaki fejlesztés vagy a befektetés korlátozása vagy ellenőrzése;

c) a piacok vagy a beszerzési források felosztása;

d) egyenértékű ügyletek esetén eltérő feltételek alkalmazása az üzletfelekkel szemben, ami által azok hátrányos versenyhelyzetbe kerülnek;

hasznosítási szerződés érvényesítése, amely a szabadalmak érvénytelenítése esetén díjfizetési kötelezettséget ír elő a hasznosító számára pusztán az engedély alá eső szabadalmakhoz kapcsolódó jogok hasznosítása alapján?

A kérdés arra irányul, hogy ellentétes-e az uniós rendelkezésekkel a hasznosítási szerződés, amennyiben olyan díj megfizetésére kötelezi a hasznosítót, amely a megadott jogokhoz kapcsolódó szabadalom érvénytelenítése miatt már okafogyottá vált, és utóbbinak „versenyhátrányt” okoz.

Döntés:

A Bíróság álláspontja szerint **az EUMSZ 101. cikkel nem ellentétes** az, hogy egy olyan hasznosítási szerződés, mint amelyről az alapügyben szó van, **a hasznosítót a szabadalmak megsemmisítése vagy szabadalombitorlás hiánya esetén a szabadalmazott technológia hasznosításáért díjfizetési kötelezettség terheli e szerződés teljes időtartama alatt, amennyiben a hasznosító a hasznosítási szerződést észszerű felmondási idővel felmondhatja.**

C-341/16. sz. előzetes döntéshozatali ügy – kérelem⁸

A kérdést előterjesztő bíróság: Oberlandesgericht Düsseldorf (Németország)

Az alapeljárás felei:

Felperes: Hanssen Beleggingen BV

Alperes: Tanja Prast-Knipping

Tényállás:

A felek közötti vita tárgya egy benelux védjegyhez fűződő jog. A Knipping védjegyet a benelux védjegy hivatalnál lajstromozták 1979-ben. A védjegy később öröklés útján az alperesé lett, ami szintén bejegyzésre került. Felperes vitatja a bejegyzés jogosságát, álláspontja szerint védjegy sorozatos átruházása következtében ő vált az eljárás tárgyát képező védjegy fennálló jogok tényleges jogosultjává.

Az eljáró német bíróság előtt kérdéses, hogy az ügy eldöntésére rendelkezik-e joghatósággal, tekintettel az uniós rendelkezésre, valamint az ahhoz kapcsolódó joggyakorlatra és szakirodalomra, amely szerint annak a tagállamnak a bíróságai rendelkeznek kizárólagos joghatósággal, ahol a letétbe helyezést vagy lajstromozást kérelmezték, vagy az megtörtént. (Jelen esetben ez a tagállam Hollandia.) Ugyanakkor a bíróság szerint az is jelentőséggel bír, hogy az ügy tárgya védjegyjogosultsággal összefüggő jogvita, amely nem feltétlenül tartozik a hivatkozott rendelkezés alá, amely elsősorban védjegy lajstromozására vagy érvényességére hivatkozik.

---

e) a szerződések megkötésének függővé tétele olyan kiegészítő kötelezettségeknek a másik fél részéről történő vállalásától, amelyek sem természetüknél fogva, sem a kereskedelmi szokások szerint nem tartoznak a szerződés tárgyához.

(2) Az e cikk alapján tiltott megállapodás vagy döntés semmis.

(3) Az (1) bekezdés rendelkezéseinek alkalmazásától azonban el lehet tekinteni az olyan esetekben, amikor

- vállalkozások közötti megállapodás vagy megállapodások csoportja;

- vállalkozások társulásai által hozott döntés vagy döntések csoportja;

- összehangolt magatartás vagy összehangolt magatartások csoportja

hozzájárul az áruk termelésének vagy forgalmazásának javításához, illetve a műszaki vagy gazdasági fejlődés előmozdításához, ugyanakkor lehetővé teszi a fogyasztók méltányos részesedését a belőle eredő előnyből anélkül, hogy:

a) az érintett vállalkozásokra olyan korlátozásokat róna, amelyek e célok eléréséhez nem nélkülözhetetlenek;

b) lehetővé tenné ezeknek a vállalkozásoknak, hogy a kérdéses áruk jelentős része tekintetében megszüntessék a versenyt.

[101. cikk]

⁸ A kérelem magyarul a következő oldalon érhető el:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=183069&pageIndex=0&doclang=HU&mode=req&dir=&oc c=first&part=1&cid=270058>

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Magában foglalja-e a 44/2001/EK rendelet⁹ 22. cikkének 4. pontja¹⁰ szerinti „olyan [peres] eljárás [...], amelynek tárgya [...] védjegy [...] lajstromozása vagy érvényessége” fogalma a benelux védjegynyilvántartásban lajstromozott benelux védjegy alaki védjegyjogosultja ellen indított azon eljárást is, amelynek célja a benelux védjegy hivatal előtt történő nyilatkozattétel arról, hogy az alperesnek nincsenek az érintett védjegyhez fűződő jogai, és lemond arról, hogy őt a lajstromban védjegyjogosultként szerepeltessék?

NÖVÉNYFAJTA-OLTALOMRA VONATKOZÓ ELŐZETES DÖNTÉSHOZATALI ÜGY

C-481/14. sz. előzetes döntéshozatali ügy – ítélet¹¹

A kérdést előterjesztő bíróság: Oberlandesgericht Düsseldorf (Németország)

Az alapeljárás felei:

Felperes: Jorn Hansson

Alperes: Jungpflanzen Grünwald GmbH

Tényállás:

J. Hansson a cseppecskevirág fajhoz tartozó közösségi növényfajta jogosultja. 2002 és 2009 között a Jungpflanzen Grünwald a jogosult engedélye nélkül forgalmazta az ehhez a fajtához tartozó virágokat.

Az oltalom alatt álló növényfajta bitorlására hivatkozva J. Hansson azt kérte a bíróságtól, hogy tiltsa meg e tevékenység gyakorlását. A szövetségi legfelsőbb bíróság jogerősen megállapította a bitorlás fennállását.

J. Hansson ezt követően ismét bírósághoz fordult az általa a bitorlás következtében elszenvedett kár megtérítése iránt. E jogcímen a következő összegek megfizetését követelte:

- a növényfajta irányadó licencszerződések keretében meghatározott díjösszegek és az alperes által e növényfajtaból 2002 és 2009 között értékesített példányok számának szorzata;
- „bitorlási pótdíj” címén az egyedi eset körülményeinek figyelembevételével meghatározott összeg, amely annak megelőzését szolgálja, hogy a jogsértő ne kerüljön előnyösebb helyzetbe a licencijogosulthoz képest;
- az ügyvéddel folytatott tárgyalásokra való utazás költségei, valamint az odautazásra és a periratok elkészítésére fordított idő megtérítésére szolgáló összeg; valamint
- a fenti három összeget terhelő késedelmi kamatok.

⁹ A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet

¹⁰ A lakóhelyre való tekintet nélkül a következő bíróságok kizárólagos joghatósággal rendelkeznek: olyan eljárásra, amelynek tárgya szabadalom, védjegy, formatervezési minta vagy hasonló, letétbe helyezést vagy lajstromozást igénylő jogok lajstromozása vagy érvényessége, annak a tagállamnak a bíróságai, ahol a letétbe helyezést vagy lajstromozást kérelmezték, vagy az megtörtént, illetve közösségi jogi aktus vagy nemzetközi egyezmény alapján megtörténtnek tekintendő. Az Európai Szabadalmi Hivatal 1973. október 5-én Münchenben aláírt, az európai szabadalmak megadásáról szóló egyezménye alapján fennálló joghatóságának sérelme nélkül, az egyes tagállamok bíróságai a lakóhelyre való tekintet nélkül kizárólagos joghatósággal rendelkeznek az említett államnak megadott európai szabadalom lajstromozását vagy érvényességét érintő eljárásban. [22. cikk 4. pont]

¹¹ Az ítélet magyarul a következő oldalon érhető el:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=179794&pageIndex=0&doclang=HU&mode=req&dir=&oc c=first&part=1&cid=278137>

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. A bitorlást elkövető személy által a 2100/94 rendelet¹² 94. cikke (1) bekezdésének a) pontja¹³ alapján a közösségi növényfajta-oltalmi jogok jogosultjának arra tekintettel fizetendő „arányos kártérítés [helyesen: méltányos díjazás]” meghatározása során, hogy jogosulatlanul folytatta a 2100/94 rendelet 13. cikkének (2) bekezdésében¹⁴ megjelölt tevékenységeket, az ugyanabban a térségben a 2100/94 rendelet 13. cikkének (2) bekezdésében megjelölt tevékenységek tekintetében a piaci engedélyek alapján fizetendő szokásos díjból kiindulva minden esetben meg kell-e állapítani átalány jelleggel egy további, meghatározott „bitorlási bírságot” is? Ez következik a jogérvényesítési irányelv 13. cikk[e] (1) bekezdésének második mondatából?

2. A bitorlást elkövető személy által a 2100/94 rendelet 94. cikke (1) bekezdésének a) pontja alapján a közösségi növényfajta-oltalmi jogok jogosultjának arra tekintettel fizetendő „arányos kártérítés [helyesen: méltányos díjazás]” meghatározása során, hogy jogosulatlanul folytatta a 2100/94 rendelet 13. cikkének (2) bekezdésében megjelölt tevékenységeket, az ugyanabban a térségben a 2100/94 rendelet 13. cikkének (2) bekezdésében megjelölt tevékenységek tekintetében a piaci engedélyek alapján fizetendő szokásos díjból kiindulva a konkrét egyedi esetben díjnövelő tényezőként figyelembe kell-e venni a következő megfontolásokat, illetve körülményeket is:

a) azt a körülményt, hogy az ügy tényállásának megvalósulásakor az eljárás tárgyát képező bitorolt növényfajta esetében olyan növényfajtaról volt szó, amely különös tulajdonságai miatt önállóságot mutatott a piacon, ha a piaci jogdíjat az eljárás tárgyát képező növényfajta tekintetében kötött hasznosítási szerződésekkel és elszámolásokkal határozzák meg;

Amennyiben e körülmény figyelembevétele szóba jön az egyedi esetben:

Csak akkor engedhető-e meg a díj növelése, ha az eljárás tárgyát képező növényfajta önállóságát megalapozó jellemzők kifejezésre jutnak a fajtaoltalmi leírásban?

b) azt a körülményt, hogy az eljárás tárgyát képező növényfajtat a bitorló növényfajta forgalomba hozatalának időpontjában már nagy sikerrel forgalmazták, miáltal a jogbitorlást elkövető személy megtakarította a bitorló növényfajta saját maga általi piaci bevezetésének költségeit, ha a piaci jogdíjat az eljárás tárgyát képező növényfajta tekintetében kötött hasznosítási szerződésekkel és elszámolásokkal határozzák meg;

c) azt a körülményt, hogy az eljárás tárgyát képező növényfajta bitorlásának mértéke időben és az eladott darabszámokra tekintettel átlagon felüli volt;

d) azt a megfontolást, hogy a bitorlást elkövető személynek – a hasznosítótól eltérően – nem kell attól tartania, hogy annak ellenére fizeti a jogdíjat (és azt nem követelheti vissza), hogy az eljárás tárgyát képező növényfajtat, amellyel szemben semmisnek nyilvánítás iránti kérelmet terjesztenek elő, később semmisnek nyilvánítják;

¹² A közösségi növényfajta-oltalmi jogokról szóló, 1994. július 27-i 2100/94/EK tanácsi rendelet.

¹³ A jogosult jogosan indíthat pert az alábbiak ellen a jogbitorlás megakadályozása, arányos kártérítés fizetése vagy mindkettő érdekében: aki a 13. cikk (2) bekezdésében megjelölt tevékenységeket közösségi növényfajta-oltalmi jogot elnyert fajta esetében jogosulatlanul folytatja. [94. cikk (1) bekezdés a) pont]

¹⁴ A 15. és 16. cikk rendelkezéseinek sérelme nélkül, az oltalom alatt álló fajta fajtaösszetevői vagy betakarított terménye (a továbbiakban mindkettő: az anyag) vonatkozásában az alábbi tevékenységek kizárólag a jogosult felhatalmazásával folytathatók:

- a) előállítás vagy újbóli előállítás (többszörözés);
- b) szaporítás céljára történő előkészítés;
- c) értékesítésre felkínálás;
- d) értékesítés vagy egyéb forgalmazás;
- e) a Közösségből történő kivitel;
- f) a Közösségbe történő behozatal;
- g) az a)–f) pontban említett bármely cselekmény céljából történő raktáron tartás.

A jogosult a felhatalmazását feltételekhez és korlátozásokhoz kötheti. [13. cikk (2) bekezdés]

e) azt a körülményt, hogy a bitorlást elkövető személy – a hasznosítók esetében megszokottaktól eltérően – nem volt köteles negyedévenként elszámolni;

f) azt a megfontolást, hogy az oltalom alatt álló növényfajta jogosultja viseli az azzal járó inflációs kockázatot, hogy a bíróság előtti jogérvényesítés jelentős időszakot ölel át,

g) azt a megfontolást, hogy az oltalom alatt álló növényfajta jogosultja a bíróság előtti jogérvényesítés szükségessége miatt – nem úgy, mint az eljárás tárgyát képező növényfajta hasznosítására vonatkozó engedélyek megadásából származó bevételek elérése esetén – nem számolhat az eljárás tárgyát képező növényfajtaval elérhető bevételekkel;

h) azt a megfontolást, hogy az oltalom alatt álló növényfajta jogosultja az eljárás tárgyát képező növényfajta bitorlása esetén viseli mind a bíróság előtti eljárással összefüggő általános eljárási kockázatot, mind annak kockázatát, hogy végső soron nem lesz eredményes a végrehajtás a bitorlást elkövető személlyel szemben;

i) azt a megfontolást, hogy a növényfajta-oltalmi jogok bitorlása esetén a bitorlást elkövető személy önkényes magatartása megfosztja az oltalom alatt álló növényfajta jogosultját annak szabadságától, hogy eldöntse, hogy egyáltalán megengedi-e az eljárás tárgyát képező növényfajta a jogbitorlást elkövető személy általi hasznosítását?

3. A jogbitorlást elkövető személy által a 2100/94 rendelet 94. cikke (1) bekezdésének a) pontja alapján a közösségi növényfajta-oltalmi jogok jogosultjának arra tekintettel fizetendő „arányos kártérítés [helyesen: méltányos díjazás]” meghatározása során, hogy jogosulatlanul folytatta a 2100/94 rendelet 13. cikkének (2) bekezdésében megjelölt tevékenységeket, figyelembe kell-e venni az évente fizetendő díjnak a szokásos késedelmi kamatláb szerinti kamatait, ha abból kell kiindulni, hogy észszerűen eljáró szerződő felek előírtak volna ilyen kamatot?

4. A bitorlást elkövető személy által a 2100/94 rendelet 94. cikke (2) bekezdésének¹⁵ első mondata alapján a közösségi növényfajta-oltalmi jogok jogosultja részére arra tekintettel megtérítendő, a „tevékenység eredményeképpen bekövetkező minden egyéb kár” kiszámítása során, hogy jogosulatlanul folytatta a 2100/94 rendelet 13. cikkének (2) bekezdésében megjelölt tevékenységeket, az ugyanabban a térségben a 2100/94 rendelet 13. cikkének (2) bekezdésében megjelölt tevékenységek tekintetében a piaci engedélyek alapján fizetendő szokásos díj tekintendő-e a számítás alapjának?

Amennyiben a negyedik kérdésre adott válasz igenlő:

a) a 2100/94 rendelet 94. cikke (2) bekezdésének első mondata szerinti „egyéb kár” piaci engedély alapján való kiszámítása során egyedi esetben a 2) a)–i) kérdésben megnevezett megfontolásokat, illetve körülményeket és/vagy azt a körülményt, hogy az oltalom alatt álló növényfajta jogosultjának a bíróság előtti jogérvényesítés szükségessége miatt személyesen rá kell fordítania a szokásos időt a bitorlás felderítésére és az üggyel való foglalkozásra, és a növényfajta-oltalmi jogok bitorlása esetén szokásos mértékben fel kell derítenie a növényfajta-oltalmi jogok bitorlását, figyelembe kell-e venni oly módon, hogy azok igazolják a piaci jogdíj növelését?

b) a 2100/94 rendelet 94. cikke (2) bekezdésének első mondata szerinti „egyéb kár” piaci engedély alapján való kiszámítása során minden esetben meg kell-e állapítani átalány jelleggel egy további, meghatározott „bitorlási bírságot” is? Ez a jogérvényesítési irányelv 13. cikke (1) bekezdésének második mondatából következik?

c) a 2100/94 rendelet 94. cikke (2) bekezdésének első mondata szerinti „egyéb kár” piaci engedély alapján való kiszámítása során figyelembe kell-e venni az évente fizetendő

---

¹⁵ Aki szándékosan vagy gondatlanul elköveti a fentieket, a jogosultnak a nevezett tevékenység eredményeképpen bekövetkező minden egyéb kára vonatkozásában kártérítésre kötelezhető. [94. cikk (1) bekezdés második mondat] Kevésbé súlyos gondatlanság esetén a fenti követelés a gondatlanság mértéke arányában csökkenthető, de a csökkentés nem lehet olyan mértékű, hogy a kártérítési követelés összege a jogbitorlást elkövetett személy oldalán keletkezett előnyök értékét ne érje el. [94. cikk (2) bekezdés]

díjnak a szokásos késedelmi kamatláb mértéke szerinti kamatait, ha abból kell kiindulni, hogy észszerűen eljáró szerződő felek előírtak volna ilyen kamatozást?

5. Úgy kell-e értelmezni a 2100/94 rendelet 94. cikke (2) bekezdésének első mondatát, hogy a bitorlásból származó nyereség az e rendelkezés értelmében vett olyan „egyéb kár”, amely a 2100/94 rendelet 94. cikkének (1) bekezdése szerinti „arányos kártérítés [helyesen: méltányos díjazás]” mellett követelhető, vagy a 2100/94 rendelet 94. cikke (2) bekezdésének első mondata alapján fizetendő, bitorlásból származó nyereséggel csak a 94. cikk (1) bekezdése szerinti méltányos díjazás alternatívájaként tartoznak felróható magatartás esetén?

6. Ellentétesek-e a 2100/94 rendelet 94. cikkének (2) bekezdéséből eredő kártérítési igénnyel az olyan nemzeti rendelkezések, amelyek szerint az oltalom alatt álló növényfajta jogosultja, akit a növényfajta-oltalmi jogok bitorlása miatti, ideiglenes intézkedés hozatalára irányuló eljárásban jogerősen ezen eljárás költségeinek viselésére köteleztek, e költségek megtérítését akkor sem kérheti az anyagi jogra hivatkozva, ha pernyertes lesz az ugyanezen növényfajta-oltalmi jogok bitorlása miatti, az ügy érdemére vonatkozó későbbi eljárásban?

7. Ellentétesek-e a 2100/94 rendelet 94. cikkének (2) bekezdéséből eredő kártérítési igényjogosultsággal az olyan nemzeti rendelkezések, amelyek szerint a károsult a kártérítési igény peren kívüli és peres érvényesítésére fordított időért nem kérhet kártérítést a költségek megállapítására irányuló eljárás szűk keretein kívül, amennyiben az időráfordítás nem haladja meg a szokásos mértéket?

A kérdések arra irányulnak, hogy milyen mértékű kártérítést követelhet a jogában megsértett közösségi növényfajta-oltalom jogosultja, továbbá, hogy milyen módszereket kell alkalmazni az ilyen kár felbecsülésére, valamint ennek következtében a kártérítés mértékének megállapítására.

Döntés:

A kérdést előterjesztő bíróság lényegében a 2100/94 rendelet 94. cikke alapján fizetendő díjak és kártérítések meghatározásánál és kiszámításánál irányadó elveket kívánja megismerni. A Bíróság először a kártérítés jellegére vonatkozó kérdéseket vizsgálta, majd a méltányos díjazás meghatározásánál, valamint a bitorlással érintett növényfajta jogosultja által elszenvedett kár megtérítésénél figyelembe veendő tényezőket határozta meg.

1. A kártérítés jellegére vonatkozó kérdések

A Bíróság kiemelte, hogy a 2100/94 rendelet 94. cikke (1) és (2) bekezdésének megfogalmazásából az tűnik ki, hogy az kizárólag azon kár megtérítésére vonatkozik, amelyet a közösségi növényfajta-oltalmi jog jogosultja az e növényfajta bitorlása miatt elszenvedett. Egyrészt e rendelet 94. cikke (1) bekezdésének célja a bitorlást elkövető személy által elért előnynek a pénzbeli megtérítése, amely előny az utóbbi által meg nem fizetett díj összegének felel. Másrészt a 2100/94 rendelet 94. cikkének (2) bekezdése arra az „egyéb” kárra vonatkozik, amelyet a bitorlást „szándékosan vagy gondatlanul” elkövető személynek a jogosult részére meg kell térítenie. Ebből az következik, hogy e rendelet 94. cikke a közösségi növényfajta-oltalmi jog jogosultja javára kártérítéshez való jogot alapít, amely nem pusztán teljes körű, hanem ezenkívül objektív szempontokon alapul, azaz az kizárólag a bitorlásból eredő kár megtérítésére vonatkozik. Ezért a rendelet 94. cikkét nem lehet úgy értelmezni, hogy az jogalként szolgálhatna arra, hogy a bitorlást elkövető személyt e jogosult javára átalányjelleggel meghatározott, büntető jellegű kártérítés megfizetésére kötelezzék.

Mindezekre tekintettel – az első kérdésre, az ötödik kérdés b) pontjára és a hatodik kérdésre adott bírósági válasz szerint – a 2100/94 rendelet 94. cikkét úgy kell értelmezni, hogy **a bitorlással érintett, oltalom alatt álló közösségi növényfajta jogosultját e rendelkezés alapján megillető kártérítéshez való jog a jogosult által elszenvedett**

valamennyi kárra kiterjed, anélkül hogy ez a cikk alapul szolgálhatna az átalányjellegű bitorlási pótdíj kiszabásához, vagy különösen a bitorlást elkövető személy által elért nyereség és előnyök megtérítéséhez.

2. *A díjak és kártérítések meghatározásának módjára vonatkozó kérdések*

A 2100/94 rendelet hivatkozott rendelkezése a bitorlást elkövető személy által elért előny ellentételezésére irányul, amely előny azon díj összegének felel meg, amelyet az utóbbi – a jogosultnak kárt okozva – nem fizetett meg. Ez a rendelkezés a bitorlással érintett növényfajta-oltalmi jog jogosultja által elszenvedett kár megtérítésére vonatkozik. Következésképpen a „méltányos díjazás” meghatározásához az engedélyezett előállításért fizetendő díjjal azonos összeget kell számítási alapként figyelembe venni. Mindezek alapján – a második és harmadik kérdésre azt a választ kell adni, hogy – a 2100/94 rendelet 94. cikkének (1) bekezdésében szereplő „**méltányos díjazás**” fogalmát úgy kell értelmezni, hogy az azon **szokásos díjazás megfizetésén kívül**, amelyet az engedélyezett előállításért kellene fizetni, az e díj megfizetésének elmaradásához szorosan kapcsoló **valamennyi kár megtérítésére vonatkozik, amelyekbe többek között a késedelmi kamatok megfizetése is beletartozhat.** A kérdést előterjesztő bíróság feladata azon körülmények meghatározása, amelyek az említett díjazás növelését teszik szükségessé, annak ismeretében, hogy a méltányos díjazás összegének értékelése céljából e körülmények mindegyike csak egyszer vehető figyelembe.

Ami a kártérítés terjedelmét illeti, az a bitorlással érintett növényfaj jogosultja által elszenvedett kár teljes és objektív megtérítésére irányul. E kártérítés megítélése érdekében a jogosult feladata az azt igazoló bizonyítékok előterjesztése, hogy a kára meghaladja a méltányos díjazás útján megtérülő elemeket. Ennek alapján az ugyanezen engedélyezett előállításért fizetendő szokásos díj összege önmagában nem szolgálhat e kár értékelésének alapjául. Ami a megtérítendő kárnak magát a tartalmát illeti, a Bíróság rámutatott arra, hogy a 2100/94 rendelet 94. cikke ebben a tekintetben semmilyen iránymutatást nem tartalmaz. Mindezek figyelembevételével – a negyedik kérdésre, az ötödik kérdés a) és c) pontjára, a hetedik és a nyolcadik kérdésre azt a választ kell adni, hogy – a 2100/94 rendelet 94. cikkének (2) bekezdésében említett **kártérítés összegét a bitorlással érintett növényfajta jogosultja által erre vonatkozóan előterjesztett konkrét tényezők alapján kell meghatározni, szükség esetén**, amennyiben az említett tényezők nem számszerűsíthetők, **átalányszámítási módszer útján.** A sikertelen ideiglenes intézkedés iránti eljárásban felmerült költségek és az érdemi eljárás során felmerült peren kívüli költségek figyelmen kívül hagyhatók a kártérítés összegének meghatározásakor. Ez azonban nem eredményezheti azt, hogy a jogi költségek előrelátható összege a bitorlás károsultját visszatartja jogai bíróság előtti érvényesítésétől.

SZERZŐI JOGRA VONATKOZÓ ELŐZETES DÖNTÉSHOZATALI ÜGYEK

C-166/15. sz. előzetes döntéshozatali ügy – főtanácsnoki indítvány¹⁶ (2016. június 1.)

Tárgy: Egy nem eredeti lemezen lévő, felhasználási engedély tárgyát képező, használt számítógépi program esetében lehet-e hivatkozni a terjesztési jog kimerülésére?

A kérdést előterjesztő bíróság: Rīgas apgabaltiesas Kriminālietu tiesu kolēģija (Lettország)

Az alap büntetőeljárás felei: Aleksandrs Ranks, Jurijs Vasiļevičs

Többi fél az eljárásban: Finanšu un ekonomisko noziegumu izmeklēšanas prokuratūra, Microsoft Corporation

¹⁶ A főtanácsnoki indítvány magyarul a következő oldalon érhető el:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=179141&pageIndex=0&doclang=HU&mode=lst&dir=&oc=c=first&part=1&cid=646837>

Tényállás:

A büntetőeljárás vádlottjai (Aleksandrs Ranks, Jurijs Vasiļevičs) a Soft Home Trading Group képviselőinek adták ki magukat, és az e-Bay-en keresztül értékesítettek másolatokat szerzői jogilag védett művekről, elsősorban Windows szoftverekről.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. Valamely személy, aki megszerzett egy engedéllyel rendelkező, „használt” számítógépi programot egy nem eredeti lemezen, amely működik és más felhasználó nem használja, a 2009/24 európai parlamenti és tanácsi irányelv 5. cikke (1) bekezdése és 4. cikke (2) bekezdése alapján hivatkozhat-e az e számítógépi program példányának (másolatának) terjesztéséhez való jog kimerülésére, amely jogot az első vásárló szerzett meg az eredeti lemezre vonatkozó jogok jogosultjától, de a lemez megsérült, mivel az első vásárló törölte a program példányát (másolatát) vagy azt már nem használja?

2. Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén, valamely személy, aki hivatkozhat a számítógépi program példányának (másolatának) terjesztéséhez való jog kimerülésére, egy harmadik személy részére nem eredeti lemezen újra eladhatja-e ezt a számítógépi programot a 2009/24 /EK irányelv 4. cikkének (2) bekezdése és 5. cikkének (2) bekezdése értelmében?

Főtanácsnoki indítvány:

A főtanácsnok elsőként átfogalmazza az előterjesztett kérdéseket. Az előterjesztő bíróság arra keresi a választ, hogy „ a 91/250/EK irányelv 4. cikkének a) és c) pontját, valamint 5. cikkének (1) és (2) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy sérti a jogosult többszörözéshez és terjesztéshez való kizárólagos jogát, amennyiben egy felhasználó a jogosult engedélye nélkül másolatot készít a számítógépi programról egy az eredeti adathordozótól eltérő materiális adathordozóra, és e másolatot a felhasználó a jogosult engedélye nélkül eladja egy másik felhasználónak, az alábbi körülmények között:

- az eredeti materiális adathordozó megrongálódott és
- az említett másolat eladója használhatatlanná tesz minden, a birtokában lévő egyéb másolatot.

1. A terjesztéshez való jog megsértésének fennállásáról

A főtanácsnok elsőként azt vizsgálja meg, hogy sérült-e jelen ügyben a jogosult terjesztéshez való kizárólagos joga.

Összeveti a Microsoft, valamint a lett kormány és a vádlottak által javasolt megközelítéseket, és arra a következtetésekre jut, hogy a Microsoft által javasolt szigorúbb megközelítés a helyes. Az Art&Allposters ügyre¹⁷ hivatkozva kifejti, hogy a terjesztéshez való jog 91/250/EK irányelv 4. cikke c) pontjának második mondatában előírt kimerülése kizárólag a jogosult által vagy az ő hozzájárulásával eladott eredeti adathordozóra (eredeti példány) vonatkozik. Ellentétben a vádlottak, a lett kormány és a Bizottság által előadottakkal, a kimerülési szabály nem alkalmazható a számítógépi programot tartalmazó egyéb adathordozók (nem eredeti materiális másolatok) jogosult hozzájárulása nélküli újraeladására, még az eredeti adathordó megrongálódása esetén sem.

Az Art&Allposters döntés is kimondta, hogy egy papírlakát esetleges megrongálódása nem eredményezheti azt, hogy a felhasználó a terjesztéshez való jog

¹⁷ C-419/13. sz. ügy, magyarul a következő honlapon érhető el:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?jsessionid=9ea7d0f130d60bad0733624f4ad8a0f9f055a5d2ebed.e34KaxiLc3eQc40LaxqMbN4PahiSe0?text=&docid=161609&pageIndex=0&doclang=HU&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=546694>

megsértése nélkül átviheti a képet egy festővászonra, és azt a jogosult engedélye nélkül újra értékesítheti.

2. A többszörözéshez való jog megsértésének fennállásáról

Ebben a körben a főtanácsnok leszögezi, hogy nem vitatott a tény, hogy a vádlottak több számítógépes program nem eredeti materiális másolatát értékesítettek a Microsoft, azaz a jogosult engedélye nélkül, és az ilyen másolatok többszörözése sérti a Microsoft többszörözéshez való jogát, hacsak nem nyer bizonyítást, hogy azok a többszörözéshez való jog alól valamely kivétel körébe tartoznak.

Ezek a kivételek következők lehetnek: a többszörözési cselekményhez főszabály szerint nem szükséges a jogosult engedélye, ha arra azért van szükség, hogy a számítógépi programot az azt jogszerűen megszerző személy a rendeltetési célnak megfelelően használja (ezen irányelv 5. cikkének (1) bekezdése), illetve másrészt, ha az a felhasználáshoz szükséges biztonsági másolat készítését jelenti (ezen irányelv 5. cikkének (2) bekezdése).

A főtanácsnok kifejti, hogy mindkét pont esetében a kérdést előterjesztő bíróság feladata a vonatkozó ténykérdések vizsgálata, mindazonáltal nem tartja valószínűnek a kivétel fennállását és kijelenti, hogy jelen ügyben sérült a jogosult többszörözéshez való joga.

3. A UsedSoft-ítélet¹⁸ relevanciájáról

Mivel a felek érvelésükben a fenti ítélet több pontjára is hivatkoztak, a bíróság is megvizsgálja az ügy és a UsedSoft ítélet kapcsolatát.

A főtanácsnoki indítvány röviden összegzi a UsedSoft tényállását, majd megállapítja, hogy az említett ítélet csupán korlátozottan releváns, mivel jelen ügyben a számítógépi programok nem eredeti materiális másolatai vonatkozásában merült fel a jogkimerülés kérdése, eltérően a UsedSoft ítélettől, ahol ez az immateriális másolatok vonatkozásában volt kérdéses.

4. Javaslatok

A főtanácsnok az alábbi választ javasolja a lett bíróság által előterjesztett kérdésekre: „A szerzői jog és egyes szomszédos jogok védelmi idejének összehangolásáról szóló, 1993. október 29-i 93/98/EGK tanácsi irányelvvel módosított, a számítógépi programok jogi védelméről szóló, 1991. május 14-i 91/250/EGK tanácsi irányelv 4. cikkének a) és c) pontját, valamint 5. cikkének (1) és (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy sérti a jogosult többszörözéshez és terjesztéshez való kizárólagos jogát, amennyiben egy felhasználó a jogosult engedélye nélkül másolatot készít a számítógépi programról egy az eredeti adathordozótól eltérő materiális adathordozóra, és e másolatot a felhasználó a jogosult engedélye nélkül eladja egy másik felhasználónak, az alábbi körülmények között:

- az eredeti materiális adathordozót megrongálják, és
- az említett másolat eladója használhatatlanná tesz minden, a birtokában lévő egyéb másolatot.”

C-301/15. sz. előzetes döntéshozatali ügy – főtanácsnoki indítvány¹⁹ (2016. július 7.)

¹⁸ C-128/11. sz. ügy, magyarul a következő honlapon érhető el:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=124564&pageIndex=0&doclang=HU&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=547214>

¹⁹ A főtanácsnoki indítvány magyarul a következő oldalon érhető el:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=181445&pageIndex=0&doclang=HU&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=645972>

A kérdést előterjesztő bíróság: Conseil d'État (Franciaország)

Az alapeljárás felei:

Felperes: Marc Soulier, Sara Doke

Alperesek: ministre de la Culture et de la Communication, Premier ministre

Tényállás:

2012-ben elfogadtak egy törvényt Franciaországban, ami lehetővé tette a 20. században íródott, kereskedelmi forgalomban már nem kapható könyvek digitális többszörözését. A szabályozás ugyan lehetővé teszi a szerzők számára, hogy műveik ilyen formában történő többszörözése ellen tiltakozzanak, azonban e joguk a felperesek szerint meglehetősen korlátozott, ezzel sértve a Berni Uniók Egyezmény továbbá a 2001/29/EK irányelv²⁰ 2. és 5. cikkének rendelkezéseit.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

A 2001. május 22-i 2001/29/EK irányelv fent említett rendelkezéseivel ellentétes-e, ha a jelen határozat 1. pontjában elemzethez hasonló szabályozás az engedélyezett közös jogkezelő szervezetekre bizza a „nem elérhető könyvek” digitális formában történő többszörözése vagy megjelenítése engedélyezéséhez való jog gyakorlását azzal, hogy az ott meghatározott feltételek mellett lehetővé teszi e könyvek szerzői vagy azok jogutódai számára, hogy tiltakozzanak e joggyakorlás ellen vagy véget vessenek annak?

Főtanácsnoki indítvány:

Az indítvány elsőként azt állapítja meg, hogy az irányelv vonatkozó pontjai (2001/29/EK irányelv 2. cikk a) pontja és 3. cikk 1) bekezdése) a szerző kifejezett és előzetes hozzájárulását írják elő műveik mindenfajta többszörözéséhez, illetve mindenfajta nyilvánossághoz közvetítéséhez, ez utóbbi eseten a digitális formában történő többszörözést és a nyilvánossághoz közvetítést is érteni kell.

Eltérést engedő uniós szabályozás hiányában a szerzőnek a műve többszörözéséhez, illetve nyilvánossághoz közvetítéséhez való kifejezett és előzetes hozzájárulása nem írható felül, nem feltételezhető, illetve nem korlátozható oly módon, hogy azt hallgatolagos hozzájárulással vagy az átruházásra vonatkozó vélelemmel helyettesítik, amely ellen a szerzőnek meghatározott időn belül, a nemzeti jog által előírt feltételek mellett tiltakoznia kell. Ebből következik, hogy a vitatott rendelethez hasonló nemzeti szabályozás, amely a szerző kifejezett és előzetes hozzájárulását hallgatolagos beleegyezéssel, illetve a hozzájárulásra vonatkozó vélelemmel helyettesíti, megfosztja a szerzőt a szellemi tulajdonhoz való jogának lényeges elemétől.

Az a tény, hogy a szerző a művét nem használja fel teljes mértékben, nem módosítja műve többszörözésének illetve nyilvánossághoz közvetítésének engedélyezésére vagy megtiltására vonatkozó kizárólagos jogait. Ebben a körben az indítvány megemlíti az árva művek felhasználásáról szóló 2012/28/EU irányelvet. Az irányelv kimondja, hogy „a tagállamok rendelkeznek a 2001/29/EK irányelv 2., illetve 3. cikkében biztosított többszörözési és a nyilvánosság számára történő hozzáférhetővé tételi jogokra vonatkozó kivételről vagy korlátozásról, annak biztosítása érdekében, hogy a 2012/28/EK irányelv 1. cikkének (1) bekezdésében említett szervezetek a gyűjteményükben megtalálható árva

²⁰ Az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló irányelv magyar nyelvű szövege elérhető itt:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32001L0029:HU:HTML>

műveket többek között digitalizálás céljából többszörözzék és a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tegyék.

A főtanácsnok álláspontja szerint ellentmondásos lenne az ennél szigorúbb szabályozás a „nem elérhető” könyvek tekintetében.

Ami a szóban forgó nemzeti szabályozás által megállapított jogkezelés szabályait illeti, a főtanácsnok szerint hibás az az álláspont, miszerint a jogkezelés csupán bizonyos jogok kezelésének részletes szabályait állapítja meg. Szerinte azzal, hogy a 2001/29/EK irányelv rendelkezései megállapítják a szerző művei többszörözésének és nyilvánossághoz közvetítésének engedélyezésére vonatkozó kizárólagos jogát, meghatározzák e jogok szerző által történő gyakorlásának módját is. Ily módon az ügy tárgyát képező szabályozás ellentétes az uniós szabályozással, és a tagállamok nem fogadhatnak el ilyen szabályokat.

Fontos eleme a jogkezelésről szóló szabályozásnak, hogy a szerző kifejezett hozzájárulását adja a jogkezelésre.

A 2014/26/EU irányelv 5. cikkének (2) bekezdése úgy rendelkezik, hogy „[a] jogosultak megbízhatják a választásuk szerinti közös jogkezelő szervezetet, hogy kezelje a választásuk szerinti jogokat, jogfajtákat vagy műtípusokat és egyéb teljesítményeket a választásuk szerinti terület tekintetében, függetlenül attól, hogy melyik tagállamban van a közös jogkezelő szervezet letelepedési helye vagy a jogosult letelepedési helye vagy lakóhelye, illetve a jogosult mely tagállam állampolgára.

Az olyan szabályozás, mint az alapügy tárgyát képező szabályozás, nem felel meg ennek a cikknek.

A főtanácsnok indítványozza, hogy a bíróság a következő választ adja az ügyben előterjesztett kérdésre:

„A szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 2. cikkének a) pontjával és 3. cikkének (1) bekezdésével ellentétes az olyan szabályozás, mint a code de la propriété intellectuelle (szellemi tulajdonról szóló törvénykönyv) L. 134-1–L. 134-9. cikkei által létrehozott szabályozás, amely az engedélyezett közös jogkezelő szervezetekre bízta a „nem elérhető könyvek” digitális formában történő többszörözésének és megjelenítésének engedélyezésére vonatkozó jog gyakorlását, még akkor is, ha az általa meghatározott feltételek mellett lehetővé teszi e könyvek szerzői vagy azok jogutódai számára, hogy tiltakozzanak e joggyakorlás ellen vagy véget vessenek annak.”

C-265/16. sz. előzetes döntéshozatali ügy – kérelem²¹ (2016. július 8.)

A kérdést előterjesztő bíróság: Tribunale ordinario di Torino

Az alapeljárás felei:

Felperes: VCAST Limited

Alperes: R.T.I. SpA

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. Összeegyeztethető-e a közösségi joggal – különösen az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontjával (valamint a belső piacon az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások, különösen az elektronikus kereskedelem, egyes jogi vonatkozásairól szóló, 2000. június 8-i 2000/31/EK európai parlamenti és tanácsi irányelvvel és az EK-Szerződéssel) – az olyan nemzeti

²¹ A kérelem magyarul a következő honlapon érhető el:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=182052&pageIndex=0&doclang=HU&mode=req&dir=&oc c=first&part=1&cid=645706>

szabályozás, amely megtiltja a kereskedőnek, hogy magánszemélyek részére szerzői jog által védett művek magáncélú másolatáról ún. *cloud computing* formájában, a kereskedő aktív beavatkozását igénylő távoli videofelvétel-rögzítésre irányuló szolgáltatást nyújtson a jogosult beleegyezése nélkül?

2. A fentiekkel összefüggésben összeegyeztethető-e a közösségi joggal az olyan nemzeti szabályozás, amely abban az esetben is lehetővé teszi a kereskedő számára, hogy magánszemélyek részére szerzői jog által védett művek magáncélú másolatáról ún. *cloud computing* formájában távoli videofelvétel-rögzítésre irányuló szolgáltatást nyújtson, ha ez a rögzítés tekintetében a kereskedő aktív beavatkozását igényli, és arra a jogosult hozzájárulása nélkül, a - lényegében kötelező engedélyezési rendszer hatálya alá tartozó - jogosult javára megfizetendő átalánydíj ellenében kerül sor?

C-275/15. sz. előzetes döntéshozatali ügy – főtanácsnoki indítvány²² (2016. szeptember 8.)
Tárgy: a „kábel” fogalom értelmezése

A kérdést előterjesztő bíróság: Court of Appeal (England & Wales) (Egyesült Királyság)

Az alapeljárás felei:

Felperesek: ITV Broadcasting Limited, ITV2 Limited, ITV Digital Channels Limited, Channel Four Television Corp., 4 Ventures Limited, Channel 5 Broadcasting Limited, ITV Studios Limited

Alperesek: TVCatchup Limited, Media Resources Limited, TVCatchup (UK) Limited

Beavatkozók: The Secretary of State for Business, Innovation and Skills, Virgin Media Limited

Tényállás:

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem egy olyan jogvita kereteibe illeszkedik, amelyet kereskedelmi televíziós műsorszolgáltató szervezetek indítottak arra hivatkozva, hogy egy olyan továbbközvetítési szolgáltatás nyújtói, amely a felhasználók számára lehetővé teszi, hogy az interneten keresztül „élőben” („live streaming”) vehessék térítésmentesen a televíziós műsorokat, beleértve a felperesek által sugárzott televíziós műsorokat is, sértik a televíziós műsoraikon fennálló szerzői jogaikat.

A Bíróság elé ugyanebben a jogvitában már terjesztettek előzetes döntéshozatal iránti kérelmet. A 2013. március 7-i ITV Broadcasting és társai ítéletben²³ a Bíróság kimondta, hogy a vitatott szolgáltatás nyújtói által megvalósított továbbközvetítés a 2001/29/EK irányelv 3. cikkének (1) bekezdése szerinti „nyilvánossághoz közvetítésnek” minősül.

Ezen ítéletet követően az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a vitatott szolgáltatás nyújtói megsértették a felperesek szerzői jogait. Az érintett adások némelyike tekintetében ugyanakkor e bíróság úgy vélte, hogy a szolgáltatók hivatkozhatnak a brit jog azon rendelkezésére, amely engedélyezi bizonyos közvetített művek kábel útján történő továbbközvetítését vételi területükön belül.

A felperesek e határozattal szemben fellebbezést nyújtottak be a kérdést előterjesztő bírósághoz, amely bíróság lényegében azt kérdezi a Bíróságtól, hogy egy ilyen nemzeti rendelkezés, amely korlátozza a szerzői jogok jogosultjainak a 2001/29/EK irányelv által biztosított azon kizárólagos jogát, hogy minden nyilvánosságához közvetítést engedélyezzenek

²² A főtanácsnoki indítvány magyarul a következő oldalon érhető el:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=183143&pageIndex=0&doclang=HU&mode=req&dir=&oc=c=first&part=1&cid=644920>

²³ C-607/11. sz. ügy, magyarul a következő oldalon érhető el:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=134604&pageIndex=0&doclang=HU&mode=lst&dir=&oc=c=first&part=1&cid=562146>

vagy megtiltsanak, összeegyeztethető-e ezzel az irányelvvel. Kétségtelen, hogy a vitatott továbbközvetítésekre az ezen irányelv 5. cikkében előírt kivételek egyike sem vonatkozik.

Közelebbről a kérdést előterjesztő bíróság azt kívánja megtudni, hogy az érintett rendelkezés a 2001/29/EK irányelv 9. cikke értelmében továbbra is alkalmazható-e, amiatt, hogy az úgy tekinthető, mint amely a „műsorközvetítő szolgáltatások kábelrendszereihez való hozzáférésre” vonatkozik. Ez a bíróság továbbá az ebben a cikkben használt „kábel” szó értelmezésével kapcsolatos kérdéseket tesz fel annak meghatározása érdekében, hogy az uniós joggal ellentétes-e e rendelkezésnek az internetes adatfolyam útján megvalósított továbbközvetítések tekintetében történő alkalmazása.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

A 2001/29/EK irányelv²⁴ 9. cikkének kitétele²⁵ úgy értelmezendő-e, hogy a nemzeti jogszabály „kábel” szó jelentését meghatározó rendelkezésének folytatólagos alkalmazása megengedett, vagy a 9. cikk hatályát egy az uniós jogban definiált „kábel” fogalom határozza meg. Amennyiben fogalmát az európai uniós jog határozza meg, akkor mi a jelentése. Különösképpen az alábbi kérdések merülnek fel:

- Van-e egy technológiailag specifikus jelentése a „kábelnek”, amely a hagyományos kábelbiztosítók által működtetett tradicionális kábel-szolgáltatásra szűkíthető le?
- Másképp megfogalmazva van-e egy technológiailag neutrális jelentése, amely magában foglalja a funkcionálisan hasonló szolgáltatásokat, amelyeket interneten keresztül nyújtanak?
- Bármelyik esetben magában foglalja-e a definíció mikrohullámok továbbítását rögzített földi pontok között?
- A 9. cikk idézett kitétele alkalmazandó-e azon rendelkezések esetében, amelyek
(1) szükségessé teszik kábel hálózatok használatát meghatározott műsorok ismételt közvetítéséhez,
(2) amelyek engedélyezik a kábelen keresztül történő ismételt közvetítést
(a) abban az esetben, ha szimultán közvetítésről van szó azon a korlátozott területen, ahol az adásokat vehetővé tették,
(b) akkor, ha az ismételt közvetítés olyan csatornán történik, amely meghatározott közszolgálati kötelezettségeknek köteles eleget tenni.

Amennyiben a „kábel” fogalmat a nemzeti jog határozza meg, akkor a nemzeti jog e rendelkezésének meg kell-e felelnie a szerzői jogok jogosultjai, a kábel tulajdonosok és a közérdek közötti arányosság és méltányos egyensúly uniós követelményének?

A 9. cikk a nemzeti jognak az irányelv elfogadásának, hatályba lépésének vagy az implementációra megszabott időtartam lejártának időpontjában hatályos rendelkezéseire korlátozódik, vagy a nemzeti jog későbbi azon rendelkezéseire is alkalmazandó, amelyek a vezetékes műsorszolgáltatásokhoz való hozzáférést érintik?

Főtanácsnoki indítvány:

A főtanácsnok indítványában először is átfogalmazza a bíróságnak feltett kérdéseket a következőképpen: a 2001/29/EK irányelv 9. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy e rendelkezés és többek között a „műsorközvetítő szolgáltatások kábelrendszereihez való hozzáférés” kifejezés hatálya alá tartozik-e a brit szabályozáshoz hasonló szabályozás, amely engedélyezi a közvetített művek kábel útján való továbbközvetítését a szerzői jogok jogosultjainak hozzájárulása nélkül, amennyiben ez a továbbközvetítés egyidejű, és azokra a területekre korlátozódik, amelyeken a közvetítéseket vételre szánták, és amennyiben a közvetítések

²⁴ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32001L0029:HU:HTML>

²⁵ „Ez az irányelv nem érinti a különösen a ... műsorközvetítő szolgáltatások kábelrendszereihez való hozzáférésre ... vonatkozó rendelkezéseket.”

továbbközvetítése eredetileg olyan csatornákon történik, amelyekre bizonyos közszolgáltatási kötelezettség vonatkozik.

A főtanácsnok álláspontja szerint a szóban forgó szabályozás nem tartozik az irányelvben foglalt kivétel alá.

Ennek az indoka a következő: a 2001/29/EK irányelv „Hatály” rendelkezéseinek célja a jogbiztonság megteremtése, valamint a címe és a szövege értelmében a 2001/29/EK irányelv 9. cikke az „[e]gyéb jogszabályi rendelkezések alkalmazására” vonatkozik, és úgy rendelkezik, hogy ez az irányelv „nem érint” bizonyos területekre vonatkozó rendelkezéseket. Ezen irányelv (60) preambulum-bekezdése kifejti, hogy az említett 9. cikkben foglalt rendelkezések azok, amelyek „*egyéb* területekhez” kapcsolódnak, és amelyek „a szerzői jog és a szomszédos jogok védelmét *befolyásolhatják*”.

A 9. cikk által követett cél ezzel ellentétben az, hogy fenntartsa az említett irányelv által harmonizáltaktól *eltérő* bizonyos területeken alkalmazandó rendelkezések hatályát.

A továbbiakban az indítvány megvizsgálja a „műsorközvetítő szolgáltatások kábelrendszereihez való hozzáférés” fogalmát. Kifejti, hogy bár sem az irányelvet előkészítő munkálatok, sem az ítélkezési gyakorlat nem részletezi az említett fogalmat, mégsem férhet kétség ahhoz, hogy az ügy tárgyát képező brit rendelkezéshez hasonló szabályozás nem tartozik a 9. cikk hatálya alá.

Álláspontja szerint semmilyen kapcsolat nincs a „kábelrendszerekhez való hozzáférésre” vonatkozó 2001/29/EK irányelv 9. cikke és az érintett brit szabályozás között, amely úgy rendelkezik, hogy a közvetített mű „kábel útján továbbközvetíthető”. Ez a két szabályozás a „kábel” szót eltérő szövegösszefüggésekben használja.

Hozzáteszi, hogy a 9. cikk nem a közönségnek a közvetített tartalmakhoz való hozzáférésére vonatkozik, sokkal inkább egy hálózathoz való hozzáférésre. A „kábelrendszerekhez való hozzáférésre” kifejezést kábelhálózatokhoz való, szolgáltatók közötti hozzáférés kérdésével kapcsolatban használják, amely uniós szintű harmonizáció tárgyát képezte, többek között a 2002/19/EK irányelv (a hozzáférési irányelv) révén.

Ami magát a „kábelrendszer” fogalmát illeti, szerinte nem szükséges az értelmezési kérdéseibe bocsátkozni. A kifejezés maga önálló, uniós jogi fogalom, mivel az irányelv szövege sem enged másra következtetni.

Arra a kérdésre, hogy a „kábelrendszer” fogalma technológiaspecifikus vagy technológiailag semleges, azt a választ adja, hogy a „kábelrendszer” szó kizárólag a hagyományos kábeles szolgáltatók által működtetett, szokásos kábelhálózatokra terjed ki. A fogalom több irányelvben is megjelenik, és mindegyik esetben az adott szöveggel összefüggésben értelmezendő. Amennyiben a jogalkotó technológiailag semleges fogalmat kívánt volna megalkotni, általánosabb szót választott volna (pl. „vezeték”).

A főtanácsnok indítványozza, hogy a feltett kérdésekre a Bíróság az alábbi választ adja:

Az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 9. cikkét úgy kell értelmezni, hogy nem tartozik e rendelkezés hatálya alá az a szabályozás, amely a szerzői jogok jogosultjainak hozzájárulása nélkül engedélyezi a közvetített művek kábel útján való továbbközvetítését, amennyiben ez a továbbközvetítés egyidejű, és azokra a területekre korlátozódik, amelyeken a közvetítéseket vételre szánták, függetlenül attól, hogy olyan művek továbbközvetítéséről van-e szó, amelyek közvetítése eredetileg olyan csatornákon történik, amelyekre bizonyos közszolgáltatási kötelezettség vonatkozik.

C-160/15. sz. előzetes döntéshozatali ügy – ítélet²⁶ (2016. szeptember 8.)

Tárgy: nyilvánossághoz közvetítésnek minősül-e a hiperlink elhelyezése, amely harmadik fél weboldalán található jogsértő tartalomra mutat

A kérdést előterjesztő bíróság: Hoge Raad der Nederlanden (Hollandia)

Az alapeljárás felei:

Felperes: GS Media BV

Alperes: Sanoma Media Netherlands BV, Playboy Enterprises International Inc., Britt Geertruida Dekker

Tényállás:

Miss Dekker 2011 őszén modellt állt a Playboy magazinnak, azonban még a magazin megjelenése előtt nyilvánosságra kerültek a képek oly módon, hogy a GS Media a weboldalán megjelentetett cikkek végén olyan hiperlinket helyezett el, amely egy ausztrál fájlfeltöltő oldalra irányította az olvasót, ahol valaki korábban illegálisan elhelyezte a szóban forgó képeket. Miss Dekker, a Playboy magazin és a fotóst képviselő Sanoma pert indítottak, amelyben a holland körzeti bíróság megállapította, hogy a hiperlink elhelyezése szerzői jogi jogsértést valósított meg. A fellebbviteli bíróság ezzel ellentétesen vélekedett, ítélete szerint jogsértést csak az ismeretlen harmadik fél követett el, aki az ausztrál oldalra, amelyre a hiperlink mutatott, felrakta a képeket, és nem a GS Media. Az ügy eljutott a legfelsőbb bíróságra, amely a hiperlink jogi megítélése kapcsán intézett kérdést az Európai Bírósághoz.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. A 2001/29/EK irányelv 3. cikkének (1) bekezdése szerinti „nyilvánossághoz közvetítés” valósul-e meg akkor, ha a szerzői jog jogosultjától eltérő személy az általa működtetett weboldalon elhelyezett hiperlink útján olyan, harmadik személy által működtetett, az internetes nagyközönség számára elérhető weboldalra hivatkozik, amelyen a művet a jogosult engedélye nélkül tették hozzáférhetővé?
2. Releváns-e ebben a tekintetben az, hogy a művet korábban más módon sem közvetítették a nyilvánossághoz a jogosult engedélyével?
3. Jelentőséggel bír-e az, hogy a hiperlinket elhelyező személy tud-e, vagy e személynek tudnia kell-e arról, hogy a jogosult nem engedélyezte a mű elhelyezését a harmadik személy első kérdésben említett weboldalán, és adott esetben arról a körülményről, hogy a művet korábban más módon sem közvetítették a nyilvánossághoz a jogosult engedélyével?
4. Az első kérdésre adandó nemleges válasz esetén: mégis nyilvánossághoz közvetítés valósul-e vagy valósulhat-e meg ebben az esetben akkor, ha a weboldal, amelyre a hiperlink mutat, és ezáltal a mű – még ha nem is könnyen – fellelhető az internetes nagyközönség számára, és a hiperlink elhelyezése ezért nagymértékben megkönnyíti a mű megtalálását?
5. Jelentőséggel bír-e a negyedik kérdés megválaszolása körében az, hogy a hiperlinket elhelyező személy tud-e, vagy e személynek tudnia kell-e arról a körülményről, hogy a weboldal, amelyre a hiperlink mutat, nem könnyen lelhető fel az internetes nagyközönség számára?
6. Léteznek-e egyéb olyan körülmények, amelyeket figyelembe kell venni azon kérdés megválaszolásakor, hogy nyilvánossághoz közvetítés valósul-e meg akkor, ha hiperlink útján olyan művet tesznek hozzáférhetővé, amelyet korábban nem közvetítettek a nyilvánossághoz a jogosult engedélyével?

²⁶ Az ítélet magyarul a következő helyen érhető el:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=183124&pageIndex=0&doclang=HU&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=644366>

Döntés:

Az ítélet először is összefoglalja az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések lényegét. Az előterjesztő bíróság lényegében arra szeretne választ kapni, hogy az a tény, hogy valamely internetes oldalon olyan védett művekhez vezető hiperlinket helyeznek el, amelyek egy másik internetes oldalon a szerzői jogi jogosult engedélye nélkül hozzáférhetők, a 2001/29/EK irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „nyilvánossághoz közvetítésnek” minősül-e, és ha igen, milyen körülmények fennállása esetén.

Ezzel összefüggésben milyen jelentősége van annak a ténynek, hogy a kérdéses műveket a jogosult hozzájárulásával semmilyen más módon nem hozták még nyilvánosságra, illetve annak, hogy annak a személynek, aki az említett linkeket elhelyezi, tudomása volt vagy tudomása kellett hogy legyen arról a körülményről, hogy az említett jogosult nem engedélyezte a kérdéses műveknek ez utóbbi weboldalon történő nyilvánosságra hozatalát.

A bíróság együtt vizsgálta a feltett kérdéseket.

A 2001/29/EK irányelv 3. cikkének (1) bekezdéséből az következik, hogy a tagállamoknak a szerzők számára kizárólagos jogot kell biztosítaniuk műveik vezetékes vagy vezeték nélküli nyilvánossághoz közvetítésének engedélyezésére, illetve megtiltására, beleértve az oly módon történő hozzáférhetővé tételt is, hogy a nyilvánosság tagjai a hozzáférés helyét és idejét egyénileg választhatják meg.

Ugyan a szóban forgó irányelv nem határozza meg pontosan a nyilvánossághoz közvetítés fogalmát, annak jelentését az irányelv céljaira tekintettel kell értelmezni úgy, hogy egy minél magasabb szintű oltalom valósuljon meg. Ennek érdekében a nyilvánossághoz közvetítés fogalmát tágan kell értelmezni úgy, hogy mind a szerzői jogi jogosultak, mind a felhasználók alapvető jogai ne sérüljenek. Ahogy a Bíróság már a korábbi ítéleteiben is kimondta, a nyilvánossághoz közvetítésnek két fogalmi eleme van: a mű közvetítésének cselekménye és a mű nyilvánossághoz közvetítése.

A „nyilvánossághoz közvetítés” fogalma minden ügyben egyedi értékelést igényel és minden esetben több, egymást kiegészítő kritériumot kell figyelembe venni. Ezek közé tartozik a felhasználó által játszott megkerülhetetlen szerep és beavatkozásának szándékos jellege. Ugyanis e felhasználó közvetítést valósít meg akkor, amikor magatartása következményeinek teljes tudatában, közvetítőként jár el ügyfelei irányában a védelem alatt álló művet tartalmazó, sugárzott műsor hozzáférhetővé tételével, főként olyan esetben, amikor e beavatkozás hiányában ügyfelei elvileg nem tudnák a sugárzott művet élvezni.

A bíróság a „nyilvánosság” fogalmát úgy pontosította, hogy az meghatározatlan számú lehetséges címzettet jelent, amely egyébként viszonylag jelentős számú egyént foglal magában. További kritériuma a fogalomnak, hogy a védelem alatt álló műveket az addig alkalmazottaktól eltérő, speciális technikai módon közvetítsék egy „új közönség” számára. Továbbá a bíróság azt is kimondta a korábbi ítéleteiben, hogy a nyilvánossághoz közvetítés haszonszerzési jellege sem irreleváns.

A fenti megállapításokra tekintettel kell értékelni azt, hogy az ügy tárgyát képező cselekmény vajon nyilvánossághoz közvetítésnek minősül-e.

Az ítélet a *Svennson*²⁷ és a *BestWater*²⁸ ügyekre hivatkozva hangsúlyozza, hogy nem minősül nyilvánossághoz közvetítésnek az internetes oldalon olyan művekre mutató hiperlinkek elhelyezése, amely művek szabadon hozzáférhetők más internetes oldalon. Ez a megállapítás viszont csak azokra a művekre vonatkozik, amelyeket már korábban a jogosult hozzájárulásával elérhetővé tettek. Az ítélet hangsúlyozza, hogy ebben az esetben arról van szó, hogy a hiperlinkek egyfajta közvetítő szerepet játszanak az egyes oldalak közt, de nincs

²⁷ C-466/12. sz. ügy, az ítélet magyarul a következő honlapon érhető el:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=147847&pageIndex=0&doclang=HU&mode=lst&dir=&occ=first&part=1&cid=548270>

²⁸ C-348/13. sz. ügy, a végzés nem érhető el magyarul

új nyilvánosság, ugyanis, attól kezdve, hogy a mű szabadon hozzáférhető azon az internetes oldalon, amelyhez a hiperlink hozzáférést biztosít, úgy kell tekinteni, hogy amikor e mű szerzői jogi jogosultjai e közvetítést engedélyezték, az internetezők egészét vették figyelembe közönségként.

A Bíróság hangsúlyozza a hiperlinkek fontosságát, mivel azok hozzájárulnak az internet megfelelő működéséhez és a hálózaton belüli eszmecseréhez és véleménynyilvánításhoz.

Ami a haszonszerzési célt illeti, az a magánszemély, aki ezt nem haszonszerzésből teszi, a legtöbb esetben nem tudja, és nem tudhatja, hogy a művet a szerzői jog jogosultjának engedélye nélkül már közzétették-e vagy sem. Ezen felül annak ellenőrzése is nehézkes lehet, hogy az az internetes oldal, amelyre e linkek segítségével átvezetni akarnak, olyan művekhez biztosít-e hozzáférést, amelyek védelem alatt állnak, illetve, adott esetben, hogy e művek szerzői jogi jogosultjai engedélyezték-e azok interneten való közzétételét.

Amikor viszont megállapításra kerül, hogy e személy tudta vagy tudnia kellett, hogy az általa elhelyezett hiperlink az interneten jogellenesen közzétett műhöz nyújt hozzáférést, például azért, mert őt a szerzői jog jogosultjai erre figyelmeztették, úgy kell tekinteni, hogy e link elhelyezése a 2001/29/EK irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „nyilvánossághoz közvetítésnek” minősül.

Ugyanez a helyzet akkor is, amikor a link lehetővé teszi az adott internetes oldalt védő műszaki intézkedések megkerülését is, hiszen ilyenkor a link elhelyezése szándékos beavatkozásnak minősül, amely nélkül a felhasználók nem tudnának hozzáférni az adott oldal tartalmához.

Egyébként, amikor a hiperlinkek elhelyezését haszonszerzési célból teszik, az ilyen elhelyezést megvalósító személytől elvárható, hogy elvégezze a szükséges ellenőrzéseket annak érdekében, hogy meggyőződjön arról, hogy az érintett mű nem jogellenesen lett-e közzétéve azon az internetes oldalon, amelyre az említett hiperlinkek vezetnek, és ily módon vélelmezhető, hogy ezen elhelyezés teljesen tudatosan történt, az említett mű jellegénél és annak interneten való közzétételét illetően a szerzői jogi jogosult esetleges engedélyének hiányánál fogva.

A fenti megfontolások összességére tekintettel az előterjesztett kérdésekre azt a választ kell adni, hogy a 2001/29/EK irányelv 3. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy annak megállapításához, hogy valamely internetes oldalon olyan védett művekhez vezető hiperlinkek elhelyezése, amelyek egy másik internetes oldalon a szerzői jog jogosultjának engedélye nélkül szabadon hozzáférhetőek, e rendelkezés értelmében vett „nyilvánossághoz közvetítésnek” minősül-e, azt kell eldönteni, hogy e linkeket olyan személy helyezte-e el haszonszerzési cél nélkül, aki nem tudott vagy nem tudhatott e műveknek a másik internetes oldalon történt közzétételének jogellenes mivoltáról, vagy épp ellenkezőleg, e linkeket haszonszerzési célból helyezték el, amely esetben azt kell vélelmezni, hogy erről e személynek tudomása volt.

C-484/14. sz. előzetes döntéshozatali ügy – ítélet²⁹ (2016. szeptember 15.)

Tárgy: egy vállalkozás felelőssé tehető-e az általa biztosított nyilvános WIFI hálózaton keresztül harmadik személy felhasználók által elkövetett szerzői jogi jogsértésért, illetve kötelezhető-e a hálózat jelszóval való biztonságossá tételére?

A kérdést előterjesztő bíróság: Landgericht München (Németország)

Az alapeljárás felei:

Felperes: Tobias Mc Fadden

Alperes: Sony Music Entertainment Germany GmbH

Tényállás:

A felperes magánszemély, aki olyan vállalkozást vezet, amely fény- és hangtechnikát értékesít és ad bérbe rendezvényekhez. A vállalkozás nyilvános WIFI hálózatot működtet, amelyen keresztül 2010-ben egy zenei művet kínált jogellenesen letöltésre. Az alperes Sony felszólító levelet küldött ki a jogai megsértésével kapcsolatban a felperesnek, aki azt állítja, hogy a hálózat felett nem gyakorolt ellenőrzést, és ahhoz a nyilvánosság bármely tagja szabadon hozzáférhetett jelszavas védelem hiányában. A felszólítást követően a felperes negatív megállapítási keresetet terjesztett elő a német bíróság előtt, amelyre az alperes kártérítés iránti viszontkeresetet terjesztett elő és kérte a felperes jogsértés megszüntetésére kötelezését. Az elsőfokú bíróság elutasította a kérelmet és egyúttal helyt adott az alperes viszontkeresetének. A felperes jogorvoslattal élt, amelyben arra hivatkozott, hogy a belső piacon az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások, különösen az elektronikus kereskedelem, egyes jogi vonatkozásairól szóló 2000/31/EK irányelv 12. cikkének (1) bekezdését átültető német jogszabályi rendelkezések alapján kizárt a felelőssége. A másodfokon eljáró bíróság előzetes döntéshozatal iránti kérelmet nyújtott be, amelyben előadta, hogy nem abból indul ki, hogy a felperest közvetlen felelősség terhelné, ugyanakkor fontolóra veszi a harmadik személyek magatartásáért való felelősségének megállapítását a jelszavas védelem hiányára tekintettel. A bíróság szerint ugyanakkor ennek megállapítása nem lehetséges, amennyiben az alapügy tényállása az irányelv fenti cikkének hatálya alá tartozik.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett szerzői jogi szempontból releváns kérdések³⁰:

4) Úgy kell-e értelmezni a 2000/31/EK irányelv (Elektronikus kereskedelemről szóló irányelv) 12. cikke (1) bekezdésének első fordulatát, hogy a »ne terhelje felelősség a továbbított információért« azt jelenti, hogy főszabály szerint vagy legalábbis a szerzői jogok első ízben megállapított megsértése vonatkozásában ki vannak zárva a szerzői jogok megsértése által érintett személynek a hozzáférést nyújtó szolgáltatóval szembeni, eltiltásra, kártérítésre, a felszólítás költségeinek és a bírósági eljárási illetékek megfizetésére irányuló esetleges követelései?

5) Úgy kell-e értelmezni a 2000/31/EK irányelv 12. cikke (5) bekezdésének első fordulatát ugyanezen irányelv 12. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben, hogy a tagállamok nem tehetik lehetővé a nemzeti bíróság számára, hogy az ügy érdemére vonatkozó eljárásban arra kötelezze a hozzáférést nyújtó szolgáltatót, hogy a jövőben hagyjon fel annak harmadik személyek számára történő lehetővé tételével, hogy e harmadik személyek egy

²⁹ Az ítélet magyarul a következő helyen érhető el:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=183363&pageIndex=0&doclang=HU&mode=lst&dir=&oc c=first&part=1&cid=643144>

³⁰ Az 1)-3) kérdések arra irányulnak, hogy az irányelv 12. cikke (1) bekezdésének értelmében vett hírközlési hálózathoz való hozzáférés biztosítására irányuló szolgáltatás nyújtójának kell-e tekinteni azt a vállalkozót, aki tevékenysége körében nyilvános és ingyenes WIFI hálózatot üzemeltet.

bizonyos szerzői jogi védelem alatt álló művet egy konkrét internetkapcsolaton keresztül fájlmegosztó weboldalak útján tegyenek elektronikusan letölthetővé?

6) Úgy kell-e értelmezni a 2000/31/EK irányelv 12. cikke (1) bekezdésének első fordulátát, hogy az alapeljárás körülményei között az ezen irányelv 14. cikke (1) bekezdésének b) pontja szerinti szabályozás megfelelően alkalmazandó egy eltiltásra irányuló követelésre?

7) Úgy kell-e értelmezni a 2000/31/EK irányelv 12. cikke (1) bekezdésének első fordulátát az ezen irányelv 2. cikkének b) pontjával összefüggésben, hogy a szolgáltatóval szembeni követelmények kimerülnek abban, hogy szolgáltató minden, információs társadalommal összefüggő szolgáltatást nyújtó természetes vagy jogi személy?

8) A hetedik kérdésre adandó nemleges válasz esetén milyen további követelmények támasztandók a szolgáltatóval szemben a 2000/31/EK irányelv 2. cikke b) pontjának értelmezése keretében?

9) a) Úgy kell-e értelmezni a 2000/31/EK irányelv 12. cikke (1) bekezdésének első fordulátát a szellemi tulajdonnak a tulajdonhoz való jogból eredő alapvető jogi védelmére (az Európai Unió Alapjogi Chartája [a továbbiakban: Charta] 17. cikkének (2) bekezdése), valamint a [2001/29/EK és 2004/48/EK] irányelvekben elfogadott rendelkezésekre figyelemmel, valamint a tájékozódás szabadságára és a vállalkozás szabadságának uniós alapvető jogára (a [Charta] 16. cikke) figyelemmel, hogy az nem zárja ki, hogy a nemzeti bíróság az ügy érdemére vonatkozó eljárásban olyan határozatot hozzon, amely – a költségek viselésére való kötelezés mellett – arra kötelezi a hozzáférést nyújtó szolgáltatót, hogy a jövőben hagyjon fel annak harmadik személyek számára történő lehetővé tételével, hogy e harmadik személyek egy bizonyos szerzői jogi védelem alatt álló művet vagy abból származó részleteket egy konkrét internetkapcsolaton keresztül fájlmegosztó weboldalak útján tegyenek elektronikusan letölthetővé, és a hozzáférést nyújtó szolgáltató szabadon választhatja meg az e határozatban foglaltaknak való megfelelés érdekében konkrétan megteendő műszaki intézkedéseket?

b) Akkor is így van-e ez, ha a hozzáférést nyújtó szolgáltató gyakorlatilag csak úgy felelhet meg a bírósági tiltásnak, ha az internetkapcsolatot megszünteti, vagy jelszóvédelemmel látja el, vagy minden azon keresztül futó közlést megvizsgál abból a szempontból, hogy az adott szerzői jogi védelem alatt álló művet újból jogellenesen továbbítják-e, amennyiben ez már eleve megállapítható, és nem először a végrehajtási vagy szabálysértési eljárás során derül ki?

Döntés:

Az Bíróság először a negyedik kérdést vizsgálja meg.

A negyedik kérdéssel kapcsolatban az ítélet hivatkozik a 2000/31/EK irányelv 12. cikkének (1) bekezdésére, amely kimondja, hogy a tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a hírközlő hálózathoz való hozzáférést biztosító szolgáltatás nyújtóit ne terhelje felelőség a szolgáltatás igénybevevői által továbbított információért. Ehhez három feltétel szükséges, elsőként az, hogy ezek a szolgáltatók nem kezdeményeznek adatátvitelt, másodrészt az, hogy nem választják ki az adatátvitel címzettjét, harmadrészt pedig nem választják meg vagy módosítják a továbbított információt.

Amennyiben az említett három feltétel teljesül, úgy nem áll be a hírközlő hálózathoz való hozzáférést biztosító szolgáltatást nyújtó felelősége. Ez önmagában azt jelenthetné, hogy ilyen esetben a jogosult nem kérhet kártérítést.

Ugyanakkor az irányelv 12. cikk 3) bekezdése pontosítja a fenti rendelkezéseket úgy, hogy a cikk nem érinti a bíróságok vagy közigazgatási hatóságok arra vonatkozó lehetőségét, hogy a szolgáltatót a szerzői jogi jogsértés megszüntetésére vagy megelőzésére kötelezzék.

A két rendelkezést összevetve a Bíróság arra a következtetésre jut, hogy az irányelv 12. cikk 1) bekezdésével nem ellentétes, hogy az a személy, akinek valamely műhöz fűződő jogait megsértették, kártérítést kérjen a hírközlő hálózathoz való hozzáférést nyújtó szolgáltatótól amiatt, hogy harmadik személyek ezt a hálózati hozzáférést a jogai megsértésére használták, valamint kérheti a kártérítési kérelmével összefüggésben felmerült felszólítási vagy bírósági eljárási költségek megtérítését..

A hatodik kérdés arra irányul, hogy a hírközlő hálózathoz való hozzáférés biztosítóira ugyanazon felelősségi szabályok vonatkoznak-e, mint a webhelyszolgáltatókra.

A kérdéses irányelv szerint a webhelyszolgáltatóknak ahhoz, hogy az e rendelkezésben foglaltak alapján mentesülhessenek a felelősség alól, a tudomásszerzésüket követően haladéktalanul intézkedniük kell a jogellenes információk eltávolításáról vagy az azokhoz való hozzáférés megszüntetéséről.

Az ítélet rámutat arra, hogy a két szolgáltató különböző kategóriába tartozik, és erre az irányelv is tekintettel van, ugyanis a felelősség alóli mentességeket arra tekintettel írta elő, hogy a különböző szolgáltatói kategóriák – például a hírközlő szolgáltatásokhoz való hozzáférés biztosítói és a webhelyszolgáltatók – által gyakorolt tevékenységek pusztán automatikus és passzív, műszaki jellegű tevékenységek, következésképpen e szolgáltatóknak nincsen tudomásuk az így továbbított, illetve tárolt információkról, és nem gyakorolnak felettük ellenőrzést sem.

Ugyanakkor a webhelyszolgáltató által nyújtott, adattárolásra irányuló szolgáltatás hosszú távra szól. Következésképpen a webhelyszolgáltató az általa tárolt egyes információk jogellenességéről a tárolás elvégzését követő időpontban is tudomást szerezhet, amikor még mindig fellelhető az információk eltávolítása, illetve a hozzáférhetőségük megszüntetése érdekében.

A kérdésre tehát azt a választ kell adni, hogy a hírközlő szolgáltatásokra nem vonatkozik a 2000/31/EK irányelv 14.cikk 1) bekezdésének rendelkezése.

A hetedik és a nyolcadik kérdés vonatkozásában az ítélet az irányelv vonatkozó pontjainak elemzésével rávilágít arra, hogy a hírközlő hálózathoz való hozzáférést biztosító szolgáltatás nyújtójának az információs társadalommal összefüggő szolgáltatást nyújtó természetes vagy jogi személynek kell lennie. Ezen kívül azonban más követelmény nem szükséges a szolgáltatót illetően.

A fentiekre tekintettel a hetedik és a nyolcadik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2000/31 /EK irányelv 12. cikkének (1) bekezdését az ezen irányelv 2. cikkének b) pontjával összefüggésben úgy kell értelmezni, hogy a hírközlő hálózathoz való hozzáférést biztosító szolgáltatás nyújtójával szemben az e rendelkezésben említetten kívül nem támasztandók további követelmények.

Az ötödik és a kilencedik kérdés lényegében annak eldöntésére irányul, hogy az érintett hírközlő hálózathoz való hozzáférés nyújtóját lehet-e arra kötelezni, hogy a jövőben akadályozza meg a szerzői és szomszédos jogok megsértésének megismétlődését. Ez a kérdés érinti a szolgáltatásnyújtás szabadságát és a felhasználók internethez való hozzáférése tekintetében fennálló szabadságát is; a szolgáltatót olyan kényszerrel sújthatja, amely gazdasági tevékenységét hátrányosan érintheti, a felhasználók jogait pedig a hozzáférés jogának tekintetében csorbítaná egy hasonló rendelkezés. Ezekre figyelemmel a Bíróságnak olyan döntést kell hoznia ez ügyben, amely igazságos egyensúlyt teremt a két jog tekintetében.

A Bíróság három intézkedési lehetőséget vizsgál a jövőbeli szellemi tulajdonjogi jogsértések megelőzésére: az első, hogy a tartalomszolgáltató minden, az internetkapcsolaton keresztül továbbított információt vizsgáljon át, a második az, hogy a szolgáltató megszünteti az internetkapcsolatot, végül pedig az, hogy jelszóvédelemmel látja el azt.

Az első két esetet kizárja a lehetőségek közül, mivel általános nyomonkövetési kötelezettség előírásának lehetőségét a Bíróság már korábbi ítéleteiben is kizárta, valamint az internetkapcsolat megszüntetése is sértheti a szolgáltatásnyújtás szabadságát, így ezek az intézkedések nem célravezetők.

A Bíróság a jelszóvédelmet tartja megfelelő, az uniós joggal is összeegyeztethető megoldásnak, mivel mindkét, fent említett alapjogot tiszteletben tartja, ugyanakkor hangsúlyozza az intézkedés célhoz kötött voltát, azaz a jelszóvédelem csak a további szellemi tulajdonjogi jogsértések megakadályozása érdekében alkalmazható. Ez az intézkedés kellően hatékony, valamint eltántoríthatja a felhasználókat a további jogsértésektől, amennyiben a kért jelszó megszerzéséhez fel kell fedniük a kilétüket, így tehát nem cselekedhetnek névtelenül; ezt a kérdést előterjesztő bíróságnak kell megvizsgálnia.

Az ötödik és a kilencedik kérdésre a Bíróság a következő választ adja: A 2000/31/EK irányelv 12. cikkének (1) bekezdését az ezen irányelv 12. cikkének (3) bekezdésével összefüggésben, az alapvető jogok védelméből eredő követelményekre, valamint a 2001/29 és a 2004/48/EK irányelvben foglalt szabályokra is figyelemmel úgy kell értelmezni, hogy azzal főszabály szerint nem ellentétes az alapeljárásban szereplőhöz hasonló olyan határozat meghozatala, amely kényszerítő bíróság terhe mellett arra kötelezi a nyilvános internetkapcsolatot lehetővé tévő hírközlő hálózathoz való hozzáférés biztosítóját, hogy akadályozza meg azt, hogy harmadik személyek egy bizonyos szerzői jogi védelem alatt álló művet vagy abból származó részleteket ezen az internetkapcsolaton keresztül fájlmegosztó weboldalak útján (*peer-to-peer*) a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tegyenek. Ez akkor lehetséges, ha a hozzáférést nyújtó szolgáltató szabadon választhatja meg a határozatban foglaltaknak való megfelelés érdekében megteendő műszaki intézkedéseket, még ha a választása egyedül az internetkapcsolat jelszóvédelemmel való ellátására szűkíthető is le, feltéve hogy az internetfelhasználóknak a kért jelszó megszerzéséhez fel kell fedniük a kilétüket, így tehát nem cselekedhetnek névtelenül, amit pedig a kérdést előterjesztő bíróságnak kell megvizsgálnia.

C-110/15. sz. előzetes döntéshozatali ügy – ítélet³¹ (2016.szeptember 22.)

Tárgy: ütközik-e a 2001/29/EK irányelvvel, ha a nemzeti szabályok szerint az üzleti célú felhasználás céljából megvásárolt adathordozók és készülékek esetén a díj alóli „előzetes” mentesség feltételeinek meghatározása lehet magánjellegű megállapodás tárgya; ütközik-e az irányelvvel, ha ezen adathordozók és készülékek gyártója helyett kizárólag a végső felhasználó kérhet visszatérítést

A kérdést előterjesztő bíróság: Consiglio di Stato (Olaszország)

Az alapeljárás felei:

Felperes: Nokia Italia SpA és társai

Alperes: Ministero per i beni e le attività culturali (MiBAC) és társai

Tényállás:

Az olasz jog alapján a szerző méltányos díjazásra jogosult a magáncélú többszörözések után, amelyet az erre alkalmas elektronikai eszközökre (pl. üres DVD, számítógép, USB, mobiltelefon) kivetett díjból finanszíroznak. 2009-ben az olasz állam rendeletet adott ki, amelyben ezt a díjazási rendszert kiterjesztette a videó- és hangfelvevő eszközökre és a multifunkcionális eszközökre is visszamenőlegesen, 2003-tól kezdődően. Az ipari szereplők megtámadták a rendelet a bíróság előtt.

³¹ Az ítélet magyarul a következő oldalon érhető el:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=183705&pageIndex=0&doclang=HU&mode=lst&dir=&oc c=first&part=1&cid=634554>

A felperesek kerestükben arra hivatkoztak, hogy a szóban forgó nemzeti szabályozás ellentétes az uniós joggal, különösen amiatt, hogy olyan személyeket is a magáncélú másolat után járó díj megfizetésre kötelez, akik nyilvánvalóan nem magáncélú többszörözést végeznek, többek között olyan jogi és természetes személyeket is, akik szakmai célból végzik e többszörözést. A felperesek ezenfelül hangsúlyozták a MIBAC (a kulturális javakért és tevékenységekért, valamint az idegenforgalomért felelős minisztérium, Olaszország) által jóváhagyott, SIAE-re – Olaszországban a szerzői jogok közös jogkezelésére felhatalmazott szervezetre – történő hatáskör-átruházás hátrányosan megkülönböztető jellegét is, mivel a nemzeti szabályozás hatáskört biztosít ez utóbbi részére azon személyek körének meghatározására, akiket a magáncélú másolás után járó díj megfizetése alól mentesíteni lehet, valamint azon személyek körének meghatározására, akik e díj visszatérítésére jogosultak, ha azt korábban megfizették.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. Ellentétes-e a közösségi joggal – és különösen a 2001/29/EK irányelv (31) preambulum bekezdésével és 5. cikke (2) bekezdésének b) pontjával – az olyan nemzeti szabályozás³², amely előírja, hogy a magáncélú másolat céljától nyilvánvalóan eltérő felhasználás céljából megvásárolt adathordozók és készülékek esetén a díj alóli „előzetes” mentesség feltételeinek meghatározása az egyenlő bánásmód bármely biztosítékának hiányában magánjellegű, illetve „szabad tárgyalások” körébe tartozik ?

2. Ellentétes-e a közösségi joggal – és különösen a 2001/29/EK irányelv (31) preambulum bekezdésével és 5. cikke (2) bekezdésének b) pontjával – az olyan nemzeti szabályozás³³, amely előírja, hogy a fentebbi kizárólag üzleti célú felhasználás céljából megvásárolt adathordozók és készülékek esetén az adathordozók és készülékek gyártója helyett kizárólag a végső felhasználó kérhet visszatérítést?

Döntés:

A Bíróság abból indul ki, hogy a 2001/29/EK irányelv 5. cikke szerint a tagállamoknak joguk van arra, hogy a 2. cikkben szabályozott többszörözés joga alól kivételt és korlátozásokat állapítsanak meg a bármely hordozóra természetes személy által magáncélra, kereskedelmi célt közvetlenül vagy közvetve sem szolgáló többszörözés tekintetében, feltéve, hogy e kizárólagos jog jogosultjai méltányos díjazásban részesülnek. Mivel az irányelv rendelkezései nem részletezik a méltányos díjazás különböző elemeit, a tagállamok e tekintetben széleskörű mérlegelési joggal rendelkeznek arról, hogy kinek kell e díjazást megfizetnie.

A méltányos díjazás finanszírozására szolgáló rendszer csak akkor egyeztethető össze az egyfelől a méltányos díjazás kedvezményezettjeinek minősülő szerzők jogai és érdekei, másfelől a védelem alatt álló művek felhasználóinak jogai és érdekei közötti, a 2001/29/EK irányelv (31) preambulum-bekezdésében említett „megfelelő egyensúly” követelményével, ha a szóban forgó többszörözésre alkalmas készülékek és adathordozók magáncélú többszörözésre használhatók, és ennél fogva hátrányt okozhatnak a védelem alatt álló mű szerzőjének. Így tehát e követelmények szempontjából feltétlen kapcsolat áll fenn a magáncélú másolat után járó díjnak az említett többszörözésre alkalmas készülékekre és adathordozókra történő alkalmazása és azok magáncélú többszörözésre történő használata között.

³² konkrétan az olasz LDA-nak (a szerzői jogról szóló törvény) a 2009. december 30-i miniszteri rendelet 4. cikkével összefüggésben értelmezett 71e. cikke

³³ Konkrétan az olasz LDA-nak a 2009. december 30-i [miniszteri rendelet] 4. cikkével és a SIAE által a visszafizetések tárgyában adott utasításokkal összefüggésben értelmezett 71e. cikke

Mivel a többszörözési jog kizárólagos jogosultjának hátrányt okozó személy az, aki a védelem alatt álló mű többszörözését e jogosult előzetes engedélye nélkül, magáncélú használatára végzi, főszabály szerint e személyre hárul az ilyen többszörözéshez kötődő hátrány megtérítése, így fedezve az említett jogosultnak megfizetésre kerülő díjazást.

A Bíróság mindazonáltal elismerte, hogy figyelemmel a magánfelhasználók beazonosításának, valamint az arra való kötelezésüknek gyakorlati nehézségeire, hogy megtérítsék az általuk okozott hátrányt a kizárólagos többszörözési jog jogosultjainak, a tagállamok a méltányos díjazás fedezése érdekében bevezethetik „a magáncélú másolat után járó díjat” az érintett természetes személyek helyett azon személyek tekintetében, akik többszörözésre alkalmas berendezésekkel, készülékekkel és adathordozókkal rendelkeznek, és akik e címen érdemben vagy ténylegesen e berendezéseket magánszemélyek rendelkezésére bocsátják. Ebben a rendszerben azokra a személyekre hárul a magáncélú másolat utáni díj megfizetése, akik ilyen berendezésekkel rendelkeznek.

Ez a rendszer lehetővé teszi azt, hogy a teherviselők beépítsék a magáncélú másolat után fizetendő díj összegét az említett, többszörözésre alkalmas berendezések, készülékek és adathordozók rendelkezésre bocsátásának árába vagy a nyújtott többszörözésre irányuló szolgáltatás árába, a díj terhét végső soron az a magánfelhasználó viseli. Ez a rendszer azonban akkor méltányos, ha gyakorlati nehézségek igazolják a bevezetését, és ha a kötelezettek jogosultak e díj visszatérítését kérni, amennyiben nem voltak kötelesek azt megfizetni.

Az említett díjrendszernek hatékonynak kell lennie, nem teheti nehezzé a megfizetett díj visszatérítését, és gondoskodnia kell az aránytalanságok enyhítéséről.

A Bíróság arra a következtetésre jut, hogy az olasz szabályozás nem összeegyeztethető az uniós joggal.

Az ügy tárgyát képező olasz szabályozás értelmében a díjak fizetése alóli mentesülés az olasz közös jogkezelő szervezet és a díjfizetésre kötelezett személyek vagy azok ágazati szövetségei közötti megállapodások megkötésétől függ. A díj utólagos visszatérítését pedig csak az üres hordozók végső felhasználói kérhetik.

A díjak fizetése alóli mentesülés kritikájaként a Bíróság azt hozza fel, hogy az a közös jogkezelő és bizonyos érdek-képviselői szervezetek megállapodásától függ, vagyis nincs benne olyan *általános* rendelkezés, amely a mentesítés szabályait rendezné. Emiatt pedig a tagállami szabályozás nem teszi lehetővé az egyenlő bánásmód garantálását a gyártók és importőrök között, így ellentétes az uniós joggal.

A másik problematikus eleme a szabályozásnak az, hogy a SIAE tájékoztatása szerint a megfizetett díj utólagos visszatérítésére csak a nem természetes személy végső felhasználó lehet jogosult, vagyis ezt nem kérheti az érintett hordozó gyártója és importőre. A Bíróság értelmezésében a visszatérítésre mindenki jogosult, ha bizonyítani tudja, hogy nem természetes személyek részére, magáncélú másolattól nyilvánvalóan eltérő célból értékesítették az üres hordozókat. Ebbe a körbe a gyártók és az importőrök is beletartoznak, ráadásul a természetes személyeket magáncélú másolattól eltérő felhasználás esetén ez a jog nem illeti meg.

Az említett okok miatt az olasz szabályozás nem felel meg az egyenlő bánásmód követelményeinek, nem hatékony és nem biztosít méltányos díjazási rendszert.

A fenti megfontolások összességére tekintettel az előterjesztett kérdésekre a Bíróság azt a választ adja, hogy az uniós jogot, különösen a 2001/29/EK irányelv 5. cikke (2) bekezdésének b) pontját úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, mint az alapügy tárgyát képező, amely egyrészt a nyilvánvalóan nem magáncélú használatra szolgáló készülékek és adathordozók gyártóinak és importőreinek a magáncélú másolat után járó díj megfizetése alóli mentesítését a szerzők érdekeit képviselő, jogi monopóliummal rendelkező szervezet és a díjfizetésre kötelezett személyek vagy azok ágazati

szövetségei közötti megállapodások megkötésének rendeli alá, másrészt úgy rendelkezik, hogy e díj visszatérítését, amennyiben azt indokolatlanul fizették meg, csak e készülékek és adathordozók végső felhasználói kérhetik.

SZERZŐI JOGRA VONATKOZÓ VÉLEMÉNY IRÁNTI KÉRELEM

A-3/15. sz. előzetes döntéshozatali ügy – főtanácsnoki indítvány³⁴ (2016. szeptember 8.)
Tárgy: az Európai Unió kizárólagos hatáskörrel rendelkezik-e a Marrakeshi Szerződés megkötésére

A kérdés előterjesztője: Európai Bizottság

Tényállás:

2013. június 27-én elfogadásra került a WIPO által jegyzett, a vakok, gyengénlátók és látási képességeikben egyéb okból korlátozott személyek nyomtatott művekhez való hozzáféréseinek elősegítéséről szóló Marrakeshi Szerződés. A tagállamok és az Európai Bizottság között hatásköri vita alakult ki arról, hogy az Európai Unió - amely a tagállamokkal párhuzamosan vett részt a tárgyalásokon - rendelkezik-e kizárólagos hatáskörrel a Szerződés megkötésére, vagy az osztott hatáskörbe tartozik.

A Bizottság szerint a Bíróságnak azt a választ kell adnia a vélemény iránti kérelemre, hogy a marrakeshi szerződés az Unió kizárólagos hatáskörébe tartozik. A Bizottság álláspontja szerint az anyagi jogi jogalapot egyrészt az EUMSZ 114. cikk, másrészt az EUMSZ 207. cikk képezi. Az előbbi rendelkezésre az alapján hivatkozik, hogy a marrakeshi szerződés – állítása szerint – harmonizációs hatást gyakorol a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásai tekintetében. Az utóbbi rendelkezést pedig azért tartja relevánsnak, mert a marrakeshi szerződés többek között arra irányul, hogy biztosítsa a hozzáférhető formátumú példányoknak a szerződő felek – köztük az Európai Unió és harmadik országok – közötti nemzetközi cseréjét. A konkrét anyagi jogi jogalaptól függetlenül a Bizottság úgy véli, hogy az uniós hatáskör az EUMSZ 3. cikk (2) bekezdése értelmében kizárólagos jellegű, mivel a marrakeshi szerződés megkötése érintheti a 2001/29/EK irányelv rendelkezéseit, vagy megváltoztathatja azok alkalmazási körét.

Ezzel szemben a cseh, a francia, a litván, a magyar, a román és a finn kormány, valamint az Egyesült Királyság Kormánya azt az álláspontot képviseli, hogy az Unió nem rendelkezik kizárólagos hatáskörrel a marrakeshi szerződés megkötésére. Konkrétan, e kormányok mindegyike arra hivatkozik, hogy nem teljesülnek az EUMSZ 3. cikk (2) bekezdésében rögzített, az Unió hatáskörének kizárólagossá válásához szükséges feltételek. A szóban forgó határozat anyagi jogi jogalapja tekintetében ugyanakkor eltér egymástól e kormányok véleménye.

A litván kormány egyetért a Bizottsággal és az Európai Parlamenttel abban, hogy az EUMSZ 114. cikk és az EUMSZ 207. cikk képezi a megfelelő jogalapot. Írásbeli észrevételeiben a francia kormány eredetileg úgy vélte, hogy önmagában az EUMSZ 114. cikk képezi a megfelelő jogalapot, míg később a tárgyaláson úgy nyilatkozott, hogy változtatott álláspontján, és az EUMSZ 209. cikkre való hivatkozást is szükségesnek tartja.

A cseh és a finn kormány szintén relevánsnak tartja az EUMSZ 114. cikket, ugyanakkor javasolják az EUMSZ 19. cikk kiegészítő jogalapként való felvételét. A magyar kormány azzal érvel, hogy helyes az EUMSZ 114. cikkre történő hivatkozás, ugyanakkor

³⁴ A főtanácsnoki indítvány magyarul a következő oldalon érhető el:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=183130&pageIndex=0&doclang=HU&mode=req&dir=&oc c=first&part=1&cid=632913>

javasolja ennek kiegészítését az EUMSZ 4. cikk (2) bekezdésének b) pontjára való hivatkozással, mivel a marrákesi szerződés főként szociálpolitikai célkitűzés megvalósítására irányul.

Másrésről az Egyesült Királyság Kormánya azon az állásponton van, hogy az EUMSZ 114. cikk nem képezheti a szóban forgó határozat jogalapját: véleménye szerint a határozatot önmagában az EUMSZ 19. cikkre, vagy másodlagosan e cikkre és az EUMSZ 207. cikkre együttesen kell alapítani. Végül, a román kormány nem foglal állást a szóban forgó határozat megfelelő jogalapjáról, ugyanakkor vitatja az EUMSZ 207. cikk alkalmazhatóságát.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Kizárólagos hatáskörrel rendelkezik-e az Európai Unió a vakok, látássérültek és nyomtatott szöveget használni képtelen személyek megjelent művekhez való hozzáféréseinek megkönnyítéséről szóló marrakesh-i szerződés megkötésére.

Főtanácsnoki indítvány:

Wahl főtanácsnok indítványában a Bizottság és az azt támogató Európai Parlament álláspontja mellett érvel, és megállapítja, hogy az Európai Unió kizárólagos hatáskörrel rendelkezik a marrakesi szerződés megkötésére.

1. A jogalap

Kiindulási pontként a főtanácsnok a jogalap megjelölésének szükségességét hangsúlyozza, hivatkozva az EUMSZ. 3. cikkének 2) bekezdésére, mely szerint az Unió bizonyos területeken még akkor sem szerezhet a későbbiekben kizárólagos külső hatáskört, ha belsőleg már gyakorolta a hatáskörét. Ezért a jogalap megjelölése rögzíti az Unió és a tagállamok között a hatáskörök megosztását.

Jogalapként két cikket jelöl meg: az EUMSZ. 19. és 207. cikkét.

A főtanácsnok egyetért az Európai Parlament, valamint a litván kormány és az Egyesült Királyság kormányának azon álláspontjával, hogy a marrakesi szerződés a közös kereskedelempolitika eszközét képezi, és ennek megfelelően a szóban forgó határozat egyik anyagi jogi jogalapjaként az EUMSZ 207. cikket kell megjelölni. A nemzetközi kereskedelempolitika, mint a közös kereskedelempolitika az Unió egyik alappillére, és tárgyköre nem határozható meg elvontan, végleges módon. A globális kereskedelem folyamatosan változik, ehhez mérten maga a fogalom is „nyitott jelleggel” van kialakítva.

A 207. cikk 1) bekezdése a közös kereskedelempolitika hatálya alá sorolja a „szellemi tulajdonjogok kereskedelmi vonatkozásait” is. A marrakesi szerződés számos központi rendelkezése mutat kapcsolatot a nemzetközi kereskedelemmel, e helyen több cikket is említ, pl. 5. cikk („A hozzáférhető formátumú példányok nemzetközi cseréje”), a 6. cikk („A hozzáférhető formátumú példányok importja”) és a 9. cikk („A nemzetközi csere elősegítése érdekében folytatott együttműködés”).

Az ítélkezési gyakorlat is megerősíti, hogy minden olyan tevékenység az uniós jog hatálya alá tartozik, amely gazdasági tevékenységnek minősül.

A 207. cikk csupán a szellemi tulajdonjogok nem kereskedelmi vonatkozásait zárja ki a közös kereskedelempolitika hatálya alól, amelyek nem kapcsolódnak közvetlenül vagy szorosan a nemzetközi kereskedelemhez. Ez egyértelműen egy maradványkategória. Általánosságban valóban elmondható, hogy a szellemi tulajdonra vonatkozó szabályoknak az a rendeltetésük, hogy a kreativitás és az innováció elősegítése érdekében a szellemi alkotások felhasználásával kapcsolatos bizonyos kizárólagos jogokat biztosítsanak. Ezek a kizárólagos jogok nem tekinthetők másnak, mint a monopóliumok sui generis formáinak, amelyek korlátozhatják az áruk vagy a szolgáltatások szabad mozgását. Ezért a szellemi tulajdonra

vonatkozó szabályok a természetükből fakadóan a legtöbb esetben kapcsolódnak a kereskedelemhez.

Ami a 19. cikk rendelkezéseit illeti, a főtanácsnok arra az álláspontra helyezkedik, hogy a marrakesi szerződés a 19. cikkben említett célok megvalósítására irányul. E rendelkezés értelmében a „Tanács az Európai Parlament egyetértését követően, különleges jogalkotási eljárás keretében, egyhangúlag megfelelő intézkedéseket tehet a nem, faji vagy etnikai származáson, valláson vagy meggyőződésen, fogyatékoságon, koron vagy szexuális irányultságon alapuló megkülönböztetés leküzdésére”. A fogyatékoság tehát a hátrányos megkülönböztetés e rendelkezésben felsorolt egyik lehetséges alapja, amellyel szemben az Unió megfelelően felléphet.

A marrakesi szerződés nem csak a szerzői jogi jogszabályainak a látássérültek javára történő módosítását követeli meg a szerződő felektől. A szerződés egyéb kötelezettségeket is támaszt velük szemben: például azt, hogy a látássérültek javára vezessenek be a magánélet tisztelőben tartását szolgáló különleges intézkedéseket (8. cikk), vagy hogy folytassanak együttműködést a WIPO vonatkozó szerveivel a hozzáférhető formátumú példányok nemzetközi cseréjének elősegítése érdekében (9. cikk). A 13. cikk emellett létrehoz egy Közgyűlést, amelynek a feladata többek között a marrakesi szerződés szabályainak fejlesztése. Harmadszor, a hátrányos megkülönböztetés leküzdésének szükségességét és ezáltal a látássérültek esélyegyenlőségének biztosítását nem pusztán a marrakesi szerződés tárgyalásakor vették figyelembe, hanem ezek szolgálták a szerződés létrejöttének alapjául is. A fent említett indokok alapján a főtanácsnok az EUMSZ 19. és 207. cikke alapján megállapítja az Európai Unió kizárólagos hatáskörét.

2. Kapcsolat az Infosoc irányelvvel

Az említettek szerint a marrakesi szerződés a szerzői jog egyes vonatkozásait szabályozza. E szerződés előírja a szerződő felek számára, hogy a szerzői jogok tekintetében vezessenek be korlátozásokat és kivételeket annak érdekében, hogy sor kerülhessen a megjelent műveknek a látássérültek számára hozzáférhető formátumban való többszörözésére, terjesztésére és hozzáférhetővé tételére, valamint e művek nemzetközi cseréjére.

A szerzői jogot uniós szinten a 2001/29/EK irányelv (a továbbiakban: Infosoc irányelv) szabályozza, amely megállapítja a szerzői és szomszédos jogok védelmi keretét.

Több tagállam is észrevételeket nyújtott be azzal kapcsolatban, hogy mind az Infosoc irányelv, mind a marrakesi szerződés engedélyt ad a tagállamoknak arra, hogy kivételeket és korlátozásokat állapítsanak meg a szerzők jogait illetően. Kérdéses azonban, hogy ez a mozgáster kizárja-e az Unió kizárólagos hatáskörét.

A főtanácsnok szerint nem releváns a kérdés jelen eljárásban és a közelmúltbeli ítélkezési gyakorlatra hivatkozva kijelenti, hogy nem zárja ki a kizárólagos hatáskör meglétét az, hogy a szóban forgó uniós szabályok széles mérlegelési mozgásteret biztosítanak a tagállamok számára e szabályok átültetése és végrehajtása tekintetében.

A fenti megfontolások alapján Wahl főtanácsnok a Bíróságnak azt javasolja, hogy a következőképpen válaszoljon a Bizottságnak az EUMSZ 218. cikk (11) bekezdése szerinti vélemény iránti kérelmében feltett kérdésére:

Az Európai Unió kizárólagos hatáskörrel rendelkezik a Szellemi Tulajdon Világszervezete (WIPO) által 2013. június 27-én elfogadott, a vakok, látássérültek és nyomtatott szöveget használni képtelen személyek megjelent művekhez való hozzáféréseinek megkönnyítéséről szóló marrakesi szerződés megkötésére.

VÉDJEJYJOGRA VONATKOZÓ ELŐZETES DÖNTÉSHOZATALI ÜGYEK

C-223/15. sz. előzetes döntéshozatali ügy – ítélet³⁵

A kérdést előterjesztő bíróság: Oberlandesgericht Düsseldorf (Németország)

Az alapeljárás felei:

Felperes: combit Software GmbH

Alperes: Commit Business Solutions Ltd

Tényállás:

A felperes német társaság a „combit” német és európai uniós szóvédjegyek jogosultja az informatika területére tartozó termékek és szolgáltatások vonatkozásában.

Az alperes izraeli társaság számos országban értékesít „Commit” szómegjelöléssel ellátott szoftvereket, a honlapján (www.commitcrm.com) elérhető online áruház révén. Az alapeljárás tárgyát képező tényállás idején az e honlapon megjelenő ajánlatokat németül is meg lehetett tekinteni, és a szoftvereket az online vásárlást követően közvetlenül Németországba lehetett szállítani.

A felperes pert indított az alperes ellen a düsseldorfi területi bíróság, mint európai uniós védjegybíróság előtt, annak érdekében, hogy az tiltsa meg a „Commit” szómegjelölés szoftverek vonatkozásában történő használatát az Európai Unióban. A felperes másodlagosan a német védjegyre hivatkozott, és a szómegjelölés Németországban történő használatának megtiltását kérte.

A bíróság helyt adott a másodlagos kérelemnek, és a német védjegy alapján elmarasztalta az alperest, miután megállapította, hogy a „combit” és a „Commit” megjelölések összetéveszthetők az érintett termékek német fogyasztói számára. Ugyanakkor – a használat hiánya miatt – elutasította az európai uniós védjegyre alapított elsődleges kérelmet.

A felperes a határozattal szemben fellebbezést nyújtott be. Az ítéletábra az elsőfokú ítélettel ellentétben azt állapította meg, hogy bizonyítást nyert az európai uniós védjegy felperes által hivatkozott használata. Úgy ítélte meg, hogy az érintett megjelölések németországi összetéveszthetősége ítélt dolognak minősül, a helyzet ugyanakkor eltér az angol ajkú országok vonatkozásában. A bíróság szerint ezekben az országokban az ütköző megjelölések hangzásbeli hasonlóságát ellensúlyozza azok fogalmi eltérése.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Milyen következményekkel jár valamely **közösségi szóvédjegy összetéveszthetőségének megítélésére, ha egyes tagállamok átlagos fogyasztójának szemszögéből a közösségi védjegy és az állítólagosan jogsértő megjelölés között fennálló hangzásbeli hasonlóságot egy fogalmi különbség semlegesíti**, más tagállamok átlagos fogyasztójának szemszögéből azonban nem:

a) Az összes tagállam egyik részének szemlélete, másik részének szemlélete vagy egy fiktív átlagos fogyasztójának szemlélete irányadó az összetéveszthetőség megítélése szempontjából?

b) Az Európai Unió egész területére vonatkozóan meg kell-e állapítani a közösségi védjegy bitorlásának fennállását vagy fenn nem állását, ha csak az Európai Unió területének egy részén áll fenn az összetévesztés veszélye, vagy ebben az esetben különbséget kell tenni az egyes tagállamok között?

³⁵ Az ítélet magyarul a következő oldalon érhető el:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=183701&pageIndex=0&doclang=HU&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=237696>

A kérdés arra irányul, hogyan érvényesíthető az európai uniós védjegy egységes jellegének elve olyan esetben, amelyben az összetéveszthetőség fennállása nem állapítható meg valamennyi uniós tagállam, különösen az angol ajkú tagállamok vonatkozásában.

Döntés:

A Bíróság kiemelte, hogy az alapügyhöz hasonló esetben, amelyben az eljáró bíróság európai uniós védjegy bíróságként dönt a benyújtott keresetről, e bíróság joghatósággal rendelkezik a tagállamok bármelyikének területén elkövetett vagy megkísérelt védjegybitorlási cselekményekre. Amikor – mint a jelen esetben is – az eljáró európai uniós védjegy bíróság kimondja, hogy egy megjelölés használata az Unió egy részén valamely európai uniós védjeggyel összetéveszthetőséget kelt miközben az Unió egy másik részén, ugyanezen használat nem kelt ilyen veszélyt, ez a bíróság nem állapíthatja meg az e védjegy oltalma által biztosított kizárólagos jogok megsértésének hiányát. Ellenkezőleg, azt kell megállapítania, hogy a védjegy származásjelző funkcióját megsértették, és hogy következésképpen az ez által biztosított kizárólagos jogokat sértették meg.

Az egységes oltalom biztosítása érdekében, amelyben az európai uniós védjegy az Unió egész területén részesül, az európai uniós védjegy bitorlásával vagy annak kísérletével összefüggő cselekmények folytatásától való eltiltásnak főszabály szerint az Unió egész területére ki kell terjednie. Ugyanakkor abban az esetben, ha – ahogyan az alapügyben is – az európai uniós védjegy bíróság megállapítja, hogy a szóban forgó hasonló megjelölés az Unió egy bizonyos részében – többek között nyelvi okok miatt – semmilyen összetéveszthetőséget nem okoz, és így nem veszélyeztetheti e védjegy származásjelző funkcióját, akkor ennek a bíróságnak korlátoznia kell az említett tilalom területi hatályát³⁶. Ugyanis, ha az európai uniós védjegy bíróság az Unió egy részében az összetéveszthetőség hiányát állapítja meg, a kérdéses megjelölésnek az Unió e részében történő használatából következő jogszerű kereskedelem nem tiltható meg. Egy ilyen tilalom túlmutatna az európai uniós védjegy által biztosított kizárólagos jogokon, mivel e jogok csak e védjegy jogosultja számára teszik lehetővé a saját érdekeinek védelmét, azaz annak biztosítását, hogy a védjegy betölthesse saját funkcióit.

Az összetéveszthetőség hiányának az Unió egy része tekintetében történő megállapítása – a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatának megfelelően – csak az érintett ügy valamennyi releváns tényezőjének vizsgálatán alapulhat. Fontos továbbá, hogy az érintett európai uniós védjegy bíróság pontosan azonosítsa az Unió azon részét, amelyen e bíróság a védjegy funkciói sérülésének vagy azok sérülése veszélyének hiányát állapítja meg, annak érdekében, hogy az eltiltásból egyértelműen kitűnjön, hogy az Unió mely területére nem vonatkozik a szóban forgó megjelölés használatának tilalma.

Az az értelmezés, amely szerint európai uniós védjeggyel való összetéveszthetőséget okozó megjelölés használatának tilalma az Unió egész területére vonatkozik, kivéve az e területnek azon részét, amelyre nézve egy ilyen kockázat hiányát állapították meg, nem veszélyezteti az európai uniós védjegy egységes jellegét, amennyiben e védjegy jogosultjának fennmarad a joga arra, hogy az e védjegy funkcióit veszélyeztető valamennyi használatot megtiltson.

Mindezekre tekintettel a Bíróság álláspontja szerint ha valamely európai uniós védjegy bíróság megállapítja, hogy egy megjelölés használata az Unió területének egy részén valamely európai uniós védjeggyel összetéveszthetőséget kelt miközben e terület egy másik részén ilyen veszélyt nem kelt, e bíróságnak **meg kell állapítania, hogy megsértették e védjegy oltalma által biztosított kizárólagos jogokat és az Unió egész területére vonatkozó, az említett használattól való eltiltást kell elrendelnie, kivéve e terület azon részére, amelyre vonatkozóan az összetéveszthetőség hiányát állapította meg.**

³⁶ Ld: C-235/09 számú DHL Express France ítélet.

A kérdést előterjesztő bíróság: Harju Maakohus (Észtország)

Az alapeljárás felei:

Felperes: Irina Nikolajeva

Alperes: OÜ Multi Protect

Tényállás:

2010. április 24-én a felperes közösségi védjegybejelentést nyújtott be a HolzProf szömegjelölés vonatkozásában. A védjegybejelentést 2010. május 31-én hirdették meg, 2010. szeptember 14-én a védjegyet lajstromozták, a lajstromozást pedig 2010. szeptember 16-án hirdették meg.

A felperes 2013. június 18-án eljárást kezdeményezett az alperes ellen. Kérte a védjegye jogellenes használatának megállapítását. Álláspontja szerint az alperes – a 2010. május 3-a és 2011. október 28-a közötti, egy 17 hónapig és 25 napig tartó időszakban – megsértette a védjegyoltalomból eredő kizárólagos hasznosítási jogát, amikor rejtett keresőszóként a védjeggyel azonos megjelölést használt egy interneten hozzáférhető honlapon. Meghatározott összeg megfizetését kérte a jogalap nélküli gazdagodásra vonatkozó rendelkezések alapján. Ezt az összeget a felperes által egy másik céggel kötött használati szerződésben megállapított használati díj alapján határozták meg az állítólagos jogsértés időtartama tekintetében. Végül nem vagyoni kár megtérítését kérte arra hivatkozva, hogy a lefolytatott büntetőeljárás és a bíróság megkeresése lelki panaszokat okozott nála.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. A közösségi védjegy bíróságnak akkor is el kell rendelnie a 207/2009 rendelet³⁸ 102. cikk (1) bekezdése³⁹ szerinti intézkedést, ha a felperes ezt nem kéri a keresetében, és a felek nem állítják, hogy az alperes valamely közösségi védjegyet egy bizonyos múltbeli napot követően bitorolt, illetve kísérelt meg bitorolni, vagy az említett rendelkezés első mondata értelmében vett „nyomós ok” áll fenn akkor, ha nem érvényesítenek ilyen tartalmú igényt, és nem hivatkoznak erre a körülményre?

2. Úgy kell-e értelmezni a 9. cikk (3) bekezdését⁴⁰, hogy a közösségi védjegy jogosultja a védjeggyel azonos megjelölésnek a védjegybejelentés meghirdetésétől a védjegy lajstromozásának meghirdetéséig tartó időszakban történő használatáért harmadik féltől csak megfelelő összegű kártérítést kérhet a 9. cikk (3) bekezdésének második mondata alapján, nem kérheti azonban a bitorlással szerzett gazdagodás szokásos értékének és a károknak a megtérítését, a védjegybejelentés meghirdetéséig tartó időszak tekintetében pedig megfelelő összegű kártérítésre sem jogosult?

3. Milyen típusú költségeket és egyéb kártérítéseket foglal magában a 9. cikk (3) bekezdésének második mondata szerinti megfelelő összegű kártérítés, és beletartozhat-e

³⁷ Az ítélet magyarul a következő oldalon érhető el:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=180686&pageIndex=0&doclang=HU&mode=req&dir=&oc c=first&part=1&cid=420750>

³⁸ A közösségi védjegyről szóló, 2009. február 26-i 207/2009/EK tanácsi rendelet

³⁹ Ha a közösségi védjegy bíróság úgy találja, hogy az alperes a közösségi védjegyet bitorolja, vagy azt megkísérelte, a bíróság az alperest eltiltja a közösségi védjegy bitorlásával vagy annak kíséreltetével összefüggő cselekmények folytatásától, kivéve, ha nyomós okból ettől eltekint. A közösségi védjegy bíróság nemzeti jogszabályaival összhangban meghozza továbbá azokat az intézkedéseket, amelyek az említett eltiltás végrehajtását biztosítják. [102. cikk (1) bekezdés]

⁴⁰ A közösségi védjegyoltalomból eredő jogok alapján harmadik felekkel szemben a védjegy lajstromozása meghirdetésének napjától lehet fellépni. Megfelelő összegű kártérítés kérhető azonban a közösségi védjegybejelentés meghirdetését követő olyan cselekmények miatt, amelyekkel szemben a lajstromozás meghirdetését követően a meghirdetés folytán fel lehetne lépni. Az ügyben eljáró bíróság a lajstromozás meghirdetéséig az ügy érdemében nem határozhat. [9. cikk (3) bekezdés]

abba – és milyen körülmények között – többek között a védjegyjogosult nem vagyoni kárának megtérítése is?

A kérdések arra irányulnak, hogy a védjegy jogellenes használatának megállapítása esetén el kell-e tiltani az alperest a bitorlási cselekmények folytatásától annak ellenére, hogy a felperes azt nem kérte; a közösségi védjegyoltalom mikortól kezdve érvényesíthető, valamint hogyan kell értelmezni a „megfelelő összegű kártérítés” fordulatot.

Döntés:

1. A 207/2009 rendelet 102. cikkének (1) bekezdésével **nem ellentétes** az, ha a nemzeti eljárási jog bizonyos elveinek alkalmazásában egy **európai uniós védjegy bíróság nem hoz** harmadik személyeket a **védjegybitorlástól eltöltő végzést, azon indokkal**, hogy a védjegy jogosultja e bíróság előtt **nem terjesztett elő erre irányuló kérelmet.**

2-3. **Ellentétes az uniós joggal**, ha az európai uniós védjegy jogosultja a **védjegybejelentés meghirdetését megelőző cselekményekért harmadik féltől kártérítést** kérhet. Az e védjegybejelentés meghirdetését követő, azonban e védjegy lajstromozásának meghirdetését megelőző időszakban harmadik felek által elkövetett cselekmények esetében az e rendelkezésben szereplő **„megfelelő összegű kártérítés” fogalmába beletartozik a harmadik személyek** által az említett védjegy használatából húzott **tényleges hasznok visszatérítése**. Ezzel szemben a „megfelelő összegű kártérítés” fogalmába **nem tartozik bele** az említett védjegy **jogosultja által esetleg elszenvedett súlyosabb, adott esetben nem vagyoni kár megtérítése.**

C-291/16. sz. előzetes döntéshozatali ügy – kérelem⁴¹

A kérdést előterjesztő bíróság: Juzgado de lo Mercantil no 8 de Barcelona (Spanyolország)

Az alapeljárás felei:

Felperes: Schweppes S.A.

Alperes: Exclusivas Ramírez S.L., Red Paralela S.L., Carboniques Montaner S.L., Orangina Schweppes Holding BV és Schweppes International Ltd.

Tényállás:

A felperes spanyol társaság 2008-tól kezdve kizárólagos engedélyese a „Schweppes” szó- és összetett védjegyeknek Spanyolországban. Az érintett védjegyek jogosultja a Schweppes International Ltd. angol társaság.

A felperes keresetet nyújtott be a Red Paralela, S.L. és a Carboniques Montaner, S.L. alperesi társaságok ellen az azon védjegyekhez fűződő jogainak megsértése miatt, amelyeknek ő a kizárólagos engedélyese. A felperes szerint a jogsértés abban áll, hogy az említett társaságok az angol eredetű „Schweppes” védjeggyel megjelölt üdítőitalos palackokat raktáron tartják, forgalomba hozzák és értékesítés céljából terjesztik.

A felperes szerint az angol eredetű „Schweppes” védjeggyel megjelölt üdítőitalos palackok spanyolországi forgalmazása jogellenes és sérti a nemzeti védjegyhez fűződő jogait, mivel a termékek és a szömegjelölések azonosak, és az üdítőitalos palackokat nem a felperes vagy valamely általa felhatalmazott harmadik személy gyártotta, hanem egy olyan társaság, amely a felperessel vagy a csoport más tagjával semmilyen kapcsolatban nem áll. Véleménye szerint ez alapján a fogyasztó nem képes megkülönböztetni, hogy az említett palackok melyik

⁴¹ A kérelem magyarul a következő oldalon érhető el:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=182835&pageIndex=0&doclang=HU&mode=req&dir=&oc c=first&part=1&cid=384495>

vállalkozástól származnak. Az alperesek állítása szerint felmerül a védjegyoltalom kimerülésének kérdése.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. Összeegyeztethető-e az Európai Unió működéséről szóló szerződés 36. cikkével és a 2008/95/EK irányelv⁴² 7. cikkének (1) bekezdésével⁴³, valamint a 2015/2436 irányelv⁴⁴ 15. cikkének (1) bekezdésével⁴⁵, hogy valamely, egy vagy több tagállamra kiterjedő oltalommal rendelkező védjegy jogosultja megakadályozza a védjegyével azonos vagy azzal gyakorlatilag azonos, harmadik személy védjegyével megjelölt, más tagállamból származó termékek párhuzamos importját vagy forgalomba hozatalát, ha az említett jogosult a védjegy globális imázsát erősítette, amely eredetileg azon tagállamhoz társítható, amelyből az általa megtiltani kívánt behozatal tárgyát képező termékek származnak?

2. Összeegyeztethető-e az Európai Unió működéséről szóló szerződés 36. cikkével és a 2008/95/EK irányelv 7. cikkének (1) bekezdésével, valamint a 2015/2436 irányelv 15. cikkének (1) bekezdésével a védjeggyel ellátott terméknek az Európai Unión belül oly módon történő értékesítése, hogy eközben – közzismert védjegyről lévén szó – a bejegyzett védjegyjogosultak az EGT egészén belül egy globális védjegyimázst tartanak fenn, amely az átlagfogyasztó képzetében összetéveszthetőséget eredményez a termék kereskedelmi származását illetően?

3. Összeegyeztethető-e az Európai Unió működéséről szóló szerződés 36. cikkével és a 2008/95/EK irányelv 7. cikkének (1) bekezdésével, valamint a 2015/2436 irányelv 15. cikkének (1) bekezdésével, hogy a különböző tagállamokra kiterjedő oltalommal rendelkező, azonos vagy hasonló nemzeti védjegyek jogosultja tiltakozzon egy olyan tagállamba történő behozatal ellen, ahol ő a védjegy jogosultja, és olyan termékek behozataláról van szó, amelyeket az övével azonos vagy hasonló védjeggyel jelöltek meg és olyan tagállamból származnak, amelyben nem rendelkezik védjegyjogosultsággal, ha legalább valamely másik tagállamban, ahol ő a védjegyjogosult, kifejezett vagy hallgatóságos hozzájárulását adta ugyanezen termékek behozatalához?

4. Összeegyeztethető-e a 2008/95/EK irányelv 7. cikkének (1) bekezdésével, és a 2015/2436 irányelv 15. cikkének (1) bekezdésével, valamint az Európai Unió működéséről szóló szerződés 36. cikkével, hogy valamely tagállamra kiterjedő oltalommal rendelkező X védjegy A jogosultja tiltakozzon az e védjeggyel megjelölt termékek behozatalával szemben, ha e termékek olyan másik tagállamból származnak, ahol az X védjeggyel azonos védjegyet a forgalmazó B védjegyjogosult javára vették lajstromba, és:

- az A és B védjegyjogosult is intenzív, de nem kifejezetten függőségi viszonytal jellemezhető, kereskedelmi és gazdasági kapcsolatokat tart fenn az X védjegy együttes használata érdekében,
- az A és B védjegyjogosult is összehangolt stratégiával rendelkezik a védjegyek tekintetében, tudatosan erősítve a célközönség felé egy egységes és globális védjegymegjelenítést vagy arculatot; illetve
- az A és B védjegyjogosult is intenzív, de nem kifejezetten függőségi viszonytal jellemezhető, kereskedelmi és gazdasági kapcsolatokat tart fenn az X védjegy együttes

⁴² A védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 2008. október 22-i 2008/95/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv

⁴³ A védjegyoltalom alapján a jogosult nem tilthatja meg a védjegy használatát olyan árukkal kapcsolatban, amelyeket ezzel a védjeggyel ő hozott forgalomba, vagy amelyeket kifejezett hozzájárulásával hoztak forgalomba a Közösségben. [7. cikk (1) bekezdés]

⁴⁴ A védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 2015. december 16-i (EU) 2015/2436 tanácsi irányelv

⁴⁵ A védjegyoltalom alapján a jogosult nem tilthatja meg a védjegy használatát olyan árukkal kapcsolatban, amelyeket ezzel a védjeggyel ő hozott forgalomba, vagy amelyeket az ő kifejezett hozzájárulásával hoztak forgalomba az Unióban. [15. cikk (1) bekezdés]

használata érdekében, és ezenkívül a védjegyek tekintetében összehangolt stratégiával rendelkeznek, tudatosan erősítve a célközönség felé egy egységes és globális védjegymegjelenítést vagy arculatot?

A kérdések arra irányulnak, hogy az egy vagy több tagállamban védjegyjogosultsággal rendelkező jogosultnak az e védjeggyel megjelölt termékek párhuzamos importja elleni tiltakozása összeegyeztethető-e az uniós rendelkezésekkel.

C-381/16. sz. előzetes döntéshozatali ügy – kérelem⁴⁶

A kérdést előterjesztő bíróság: Tribunal Supremo, Sala Primera de lo Civil (Spanyolország)

Az alapeljárás felei:

Felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél: Salvador Benjumea Bravo de Laguna

Ellenérdekű fél: Esteban Torras Ferrazzuolo

Tényállás:

A felülvizsgálati kérelmet előterjesztő fél kérelmet nyújtott be egy közösségi ábrás védjegy lajstromozása iránt. A kérelemnek helyt adtak és a védjegyet az ő nevére bejegyezték a lajstromba.

Az ellenérdekű fél álláspontja szerint ő az érintett védjegy lajstromon kívüli törvényes jogosultja, ezért keresetet terjesztett elő a közösségi védjegy bíróság előtt, amelyben kérte az említett közösségi védjegy átruházását a védjegyrendelet 18. cikke (az ügynök nevében lajstromozott védjegy) és a spanyol védjegy törvény alapján.

Az elsőfokú bíróság elutasította a kérelmet arra való hivatkozással, hogy a közösségi védjegyekre nem alkalmazható a védjegyek átruházásának a nemzeti védjegy törvényben foglalt általános rendje, csak a védjegyrendelet 18. cikkében foglalt, az ügynök nevében lajstromozott védjegyekre vonatkozó átruházási rend, illetve a felperes nem bizonyította, hogy ő az ábrás védjegy jogosultja, és azt sem, hogy az alperes a felperes ügynöke vagy képviselője lenne.

A másodfokú bíróság álláspontja szerint azonban fennállnak a védjegyátruházás iránti kérelem elbírálásához szükséges előfeltételek, és megállapította a felperes jogosultságát a védjegy tekintetében.

A felülvizsgálati kérelemmel kapcsolatban eljáró bíróság álláspontja szerint felmerül a kérdés, hogy követelheti-e a felperes az alperes javára lajstromozott közösségi védjegy oltalmának átruházását a nemzeti jog alapján, amely ezt lehetővé teszi.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Összhangban áll-e az uniós joggal és konkrétan a 207/2009/EK rendelettel valamely közösségi védjegy átruházásának a követelése a szóban forgó rendelet 18. cikkében⁴⁷ foglaltaktól eltérő indokok alapján, és különösen, összhangban a spanyol védjegy törvény vonatkozó rendelkezésével?

⁴⁶ A kérelem magyarul a következő oldalon érhető el:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=183248&pageIndex=0&doclang=HU&mode=req&dir=&oc=c=first&part=1&cid=391924>

⁴⁷ Ha a közösségi védjegyet a jogosult engedélye nélkül a jogosult ügynöke vagy képviselője nevében lajstromozták, a jogosult követelheti a védjegy oltalom javára történő átruházását, kivéve, ha az ügynök vagy a képviselő igazolja, hogy eljárása helyénvaló volt. [18. cikk]

A kérdést előterjesztő bíróság: Oberster Gerichtshof (Ausztria)

Az alapeljárás felei:

Felperes: Hansruedi Raimund

Alperes: Michaela Aigner

Tényállás:

A felperes gyógynövényadalékokat forgalmaz, amelyeket 2000-től „Baucherlwärmer”-nek nevez. Jogosultja továbbá a 2005. május 17-i elsőbbséggel lajstromozott „Baucherlwärmer” európai uniós szóvédjegynek.

Az alperes is egy magas alkoholtartalmú italokhoz hozzáadható gyógynövénykeveréket kínál, amelyet szintén „Baucherlwärmer”-nek nevez.

A felperes – európai uniós védjegyére hivatkozással – arra kéri kötelezni az alperest, hogy hagyja abba a „Baucherlwärmer” megjelölésnek a használatát. Az alperes szerint azonban a felperes tisztességtelenül és rosszhiszeműen szerezte meg az európai uniós védjegyet és ezért viszontkeresetet is előterjesztett a felperes uniós védjegyének törlése iránt.

Az elsőfokú bíróság felfüggesztette a viszontkereset tárgyában folytatott eljárást a védjegybitorlási kereset tárgyában folyamatban lévő eljárás befejezéséig, azonban a felfüggesztő végzést jogorvoslati eljárásban hatályon kívül helyezték, ezért a viszontkereset tárgyában az eljárás első fokon van folyamatban. A védjegybitorlási keresetet az elsőfokú bíróság a 207/2009 rendelet 99. cikke alapján elutasította a felperes rosszhiszemű védjegybejelentése miatt, amit a fellebbviteli bíróság is helyben hagyott. Megállapította, hogy uniós védjegyének lajstromozásra történő bejelentésekor a felperes már régóta tudta, hogy az alperes és apja egy hasonló termékre használt a felperes által bejelentett „Baucherlwärmer” megjelölést.

A felperes jogorvoslati kérelmében arra hivatkozik, hogy az alsóbb fokú bíróságok az eljárások egyesítése, illetve egy jogerős ítéletnek a viszontkereset tárgyában folyamatban lévő eljárásban történő meghozatala nélkül nem vizsgálhatták volna a rosszhiszeműség kérdését a védjegybitorlási perben.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. Elutasítható-e az európai uniós védjegy bitorlásával összefüggő kereset rosszhiszemű védjegybejelentésre irányuló kifogás alapján, ha az alperes erre alapított, az európai uniós védjegy törlése iránti viszontkeresetet terjesztett elő, a bíróság azonban még nem hozott ítéletet e viszontkereset ügyében?

2. Ha nem: Elutasíthatja-e a bíróság a védjegybitorlási keresetet a rosszhiszemű védjegybejelentésre irányuló kifogás alapján, ha legalább ezzel egyidejűleg helyt ad a törlés iránt előterjesztett viszontkeresetnek, vagy a védjegybitorlási kereset ügyében történő ítélethozatallal mindenképpen meg kell várnia a viszontkereset ügyében hozott ítélet jogerőre emelkedését?

EREDETMEGJELÖLÉSEK OLTALMÁRA VONATKOZÓ ELŐZETES DÖNTÉHOZATALI ÜGY

C-393/16. sz. előzetes döntéshozatali ügy – kérelem⁴⁸

A kérdést előterjesztő bíróság: Bundesgerichtshof (Németország)

Az alapeljárás felei:

Felperes: Comité Interprofessionnel du Vin de Champagne

Alperes: Aldi Einkauf GmbH & Co. OHG Süd

Tényállás:

A felperes egy francia pezsgőgazdasági szövetség, amelyhez valamennyi pezsgőtermeléssel és -készítéssel foglalkozó bortermelő és pezsgőcég csatlakozott.

Az alperest támogató beavatkozó fél mélyhűtött termékeket állít elő, köztük egy pezsgőszorbét, amelyet az alperes – egy akciós élelmiszereket forgalmazó vállalkozás – 2012 végén kínált és hirdetett prospektusokban. Az összetevőknek a termék csomagolásának alján szereplő listája szerint a termék egyik összetevője „pezsgő (12%)” volt.

A felperes álláspontja szerint a mélyhűtött termék „Champagner Sorbet” megnevezéssel történő forgalmazása sérti az oltalom alatt álló „Champagne” eredetmegjelölést, ezért a „Champagner Sorbet” megnevezés használatának megtiltását kéri a mélyhűtött élelmiszerekkel folytatott gazdasági tevékenység körében.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. Úgy kell-e értelmezni az 1234/2007/EK rendelet⁴⁹ 118m. cikke (2) bekezdése⁵⁰ a) pontjának ii. alpontját, valamint az 1308/2013/EU rendelet⁵¹ 103. cikke (2) bekezdése⁵² a)

⁴⁸ Az ítélet magyarul a következő oldalon érhető el:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=173685&pageIndex=0&doclang=HU&mode=req&dir=&oc c=first&part=1&cid=11436>

⁴⁹ A 2009. május 25-i 491/2009/EK tanácsi rendelettel módosított, a mezőgazdasági piacok közös szervezésének létrehozásáról, valamint egyes mezőgazdasági termékekre vonatkozó egyedi rendelkezésekről szóló, 2007. október 22-i 1234/2007/EK tanácsi rendelet.

⁵⁰ Az oltalom alatt álló eredetmegjelölések és az oltalom alatt álló földrajzi jelzések, valamint az ilyen oltalom alatt álló nevekkel ellátott, a termékleírásnak megfelelő borok a következőkkel szemben élveznek oltalmat:

- a) az oltalom alatt álló név bármely közvetlen vagy közvetett kereskedelmi célú használata:
  - i. az oltalom alatt álló név termékleírásának nem megfelelő hasonló termék vonatkozásában; vagy
  - ii. amennyiben az ilyen használat visszaél az eredetmegjelölés vagy földrajzi jelzés hírnevével;
- b) bármely visszaélés, utánzás vagy utalás, még abban az esetben is, ha feltüntetik a termék vagy szolgáltatás valós eredetét, vagy ha az oltalom alatt álló nevet lefordítják vagy azt olyan típusú kifejezések követik, mint a »féle«, »fajta«, »módszer«, »mint ahogyan ... készül«, »utánzat«, »íz«, »mint« és hasonló;
- c) a termék származására, eredetére, jellegére vagy alapvető tulajdonságaira vonatkozó bármely egyéb hamis vagy félrevezető jelzés a belső vagy a külső csomagoláson, a szóban forgó bortermékhez kapcsolódó reklámanyagon vagy dokumentumokon, valamint a termék eredetét illetően hamis benyomást keltő tárolóedénybe történő csomagolás;
- d) bármilyen egyéb olyan gyakorlat, amely a termék valódi származása tekintetében a fogyasztó megtévesztéséhez vezethet.

[118m. cikk (2) bekezdés]

⁵¹ A mezőgazdasági termékpiacon közös szervezésének létrehozásáról, és a 922/72/EGK, a 234/79/EK, az 1037/2001/EK és az 1234/2007/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2013. december 17-i 1308/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet.

⁵² Az oltalom alatt álló eredetmegjelölések és az oltalom alatt álló földrajzi jelzések, valamint az ezek egyikével a vonatkozó termékleírásnak megfelelően ellátott borok a következőkkel szemben élveznek oltalmat:

- a) az oltalom alatt álló elnevezés bármilyen közvetlen vagy közvetett kereskedelmi célú használata:
  - i. olyan, az oltalom alatt álló elnevezéssel ellátott termékhez hasonló termékek esetében, amelyek nem felelnek meg a termékleírásának; vagy
  - ii. amennyiben az ilyen használat visszaél az eredetmegjelölés vagy földrajzi jelzés hírnevével;

pontjának ii. alpontját, hogy azok akkor is alkalmazandók, ha az oltalom alatt álló eredetmegjelölést a termékleírásnak nem megfelelő olyan élelmiszer nevének részeként használják, amelyhez a termékleírásnak megfelelő összetevőt adtak hozzá?

2. Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén:

Úgy kell-e értelmezni az 1234/2007/EK rendelet 118m. cikke (2) bekezdése a) pontjának ii. alpontját, valamint az 1308/2013/EU rendelet 103. cikke (2) bekezdése a) pontjának ii. alpontját, hogy az oltalom alatt álló eredetmegjelölésnek a termékleírásnak nem megfelelő olyan élelmiszer nevének részeként történő használata, amelyhez a termékleírásnak megfelelő összetevőt adtak hozzá, az eredetmegjelölés hírnevével való visszaélésnek minősül, ha az élelmiszer megnevezése megfelel az érintett fogyasztók megnevezéssel kapcsolatos megszokásainak, és az összetevőt kellő mennyiségben adták hozzá az élelmiszerhez ahhoz, hogy az a termék alapvető jellemzőjét képezze?

3. Úgy kell-e értelmezni az 1234/2007/EK rendelet 118m. cikke (2) bekezdésének b) pontját, valamint az 1308/2013/EU rendelet 103. cikke (2) bekezdésének b) pontját, hogy az oltalom alatt álló eredetmegjelölésnek az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdésben ismertetett körülmények közötti használata visszaélésszerű használatnak, utánzásnak vagy idézésnek minősül?

4. Úgy kell-e értelmezni az 1234/2007/EK rendelet 118m. cikke (2) bekezdésének c) pontját, valamint az 1308/2013/EU rendelet 103. cikke (2) bekezdésének c) pontját, hogy azok csak azokra a hamis vagy félrevezető jelzésre alkalmazandók, amelyek alkalmasak arra, hogy az érintett fogyasztókban a termék földrajzi származását illetően hamis benyomást keltsenek?

A kérdések az oltalom alatt álló eredetmegjelölésnek a termékleírásnak nem megfelelő élelmiszer nevének részeként történő használatával, az eredetmegjelölés visszaélésszerű használatával, a hírnévvel való visszaéléssel, a hamis vagy félrevezető jelzéssel kapcsolatosak.

FORMATERVEZÉSI MINTÁK OLTALMÁRA VONATKOZÓ ELŐZETES DÖNTÉSHOZATALI ÜGY

C-419/15. sz. előzetes döntéshozatali ügy – ítélet⁵³

A kérdést előterjesztő bíróság: Oberlandesgericht Düsseldorf (Németország)

Az alapeljárás felei:

Felperes: Thomas Philipps GmbH & Co. KG

Alperes: Grüne Welle Vertriebs GmbH

b) az elnevezés bármilyen visszaélésszerű használata, utánzása vagy idézése, még abban az esetben is, ha a termék vagy a szolgáltatás tényleges származása fel van tüntetve, vagy ha az oltalom alatt álló elnevezés fordítását használják, illetve ha azt a „jellegű”, „típusú”, „módszerrel készített”, „hasonlóan készített”, „utánzat”, „ízű”, „-szerű” vagy ezekhez hasonló kifejezések kísérik;

c) a termék származására, eredetére, jellegére vagy alapvető tulajdonságaira vonatkozó bármely egyéb, a belső vagy a külső csomagoláson, az adott borászati termékhez kapcsolódó reklámanyagon vagy dokumentumon elhelyezett hamis vagy félrevezető jelzés, valamint a termék eredetét illetően hamis benyomást keltő tárolóedénybe történő csomagolás;

d) bármilyen egyéb olyan gyakorlat, amely a termék tényleges származása tekintetében a fogyasztó megtévesztéséhez vezethet.

[103. cikk (2) bekezdés]

⁵³ Az ítélet magyarul a következő oldalon érhető el:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=180688&pageIndex=0&doclang=HU&mode=req&dir=&oc c=first&part=1&cid=98902>

Tényállás:

A felperes kizárólagos hasznosítója Németország tekintetében egy mosólabdára vonatkozó közösségi formatervezésiminta-oltalomnak. Az oltalom jogosultja felhatalmazta a felperest a mintából eredő valamennyi igény saját nevében való érvényesítésére, a közösségi lajstromba azonban nem került bejegyzésre hasznosítóként.

Az alperes csomagküldő szolgálatot működtet, melynek keretében olyan mosólabdát értékesített és szerzett be, amelyben a felperes közösségi formatervezési-minta utánzatát látja. A megküldött figyelmeztetést követően az alperes – anélkül, hogy jogi kötelezettségét elismerte volna – arra kötelezte magát a felperessel szemben, hogy abbahagyja a mosólabdák forgalmazását.

A felperes bitorlási keresetet nyújtott be az alperessel szemben, melyben kártérítési igényt érvényesít. A bíróság bizonyítottan látta azt, hogy a felperes mint kizárólagos hasznosító jogosult saját nevében érvényesíteni a kártérítési igényeket, valamint megállapította az alperes kártérítési kötelezettségét. Az alperes fellebbezésében azzal érvel, hogy a felperes nem jogosult a közösségi formatervezésiminta-oltalomból eredő igények érvényesítésére.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. Ellentétes-e a 6/2002/EK rendelet⁵⁴ 33. cikke (2) bekezdésének⁵⁵ első mondatával a **lajstromozott közösségi formatervezési minta bitorlása miatti igények közösségi formatervezésiminta-oltalmi lajstromba nem bejegyzett hasznosító általi érvényesítése?**

2. Az első kérdésre adandó nemleges válasz esetén: a közösségi formatervezési minta kizárólagos hasznosítója érvényesítheti-e a 6/2002/EK rendelet 32. cikkének (3) bekezdése⁵⁶ értelmében az oltalom jogosultjának engedélye mellett önállóan indított jogvitában a saját kárának megtérítésére vonatkozó igényeket, vagy csak a maga az oltalom jogosultja által az őt megillető közösségi formatervezésiminta-oltalom bitorlása miatt indított jogvitába avatkozhat be a hivatkozott rendelkezés (4) bekezdése⁵⁷ értelmében?

Döntés:

1. A Bíróság álláspontja szerint a 6/2002 rendelet 33. cikke (2) bekezdésének első mondatát úgy kell értelmezni, hogy **a hasznosító a hasznosítási engedély tárgyát képező közösségi formatervezésiminta-oltalom bitorlása miatti igényeket akkor is érvényesítheti, ha a hasznosítási engedélyt nem jegyezték be a lajstromba.**

2. A 6/2002 rendelet 32. cikkének (3) bekezdése alapján a közösségi formatervezésiminta-oltalom bitorlása miatt **a hasznosító által indított eljárásban az utóbbi jogosult a saját kárának megtérítését igényelni.**

⁵⁴ A közösségi formatervezési mintáról szóló, 2001. december 12-i 6/2002/EK tanácsi rendelet

⁵⁵ Lajstromozott közösségi formatervezésiminta-oltalom esetén a 28., a 29. és a 32. cikkben említett jogcselekmények harmadik személyekkel szemben valamennyi tagállamban csak a lajstromba történt bejegyzésüket követően hatályosak. Az ilyen cselekmény joghatása azonban a lajstromba történő bejegyzést megelőzően is beáll olyan harmadik személyekkel szemben, akik e cselekmény időpontját követően a lajstromozás alapján oltalomban részesülő közösségi formatervezési mintára alapított jogokat szereztek, és a cselekményről a jog megszerzésének időpontjában tudomásuk volt. [33. cikk (2) bekezdés]

⁵⁶ A hasznosítási szerződés rendelkezéseinek sérelme nélkül a hasznosító a közösségi formatervezésiminta-oltalom bitorlása miatt pert csak az oltalom jogosultjának hozzájárulásával indíthat. Kizárólagos hasznosítási engedély esetén azonban a hasznosító a bitorlási pert megindíthatja, ha a közösségi formatervezésiminta-oltalom jogosultja – az erre irányuló felhívás ellenére – ésszerű időn belül a per megindítása iránt nem intézkedik. [32. cikk (3) bekezdés]

⁵⁷ A hasznosító a neki okozott kár megtérítése céljából jogosult arra, hogy a közösségi formatervezésiminta-oltalom jogosultja által indított bitorlási perbe beavatkozzon. [32. cikk (4) bekezdés]

A kérdést előterjesztő bíróság: Oberlandesgericht Düsseldorf (Németország)

Az alapeljárás felei:

Felperes: DOCERAM GmbH

Alperes: CeramTec GmbH

Tényállás:

A felperes műszakikerámia-alkatrészeket gyárt. Az autó-, textilgép- és gépipari, továbbá a berendezésgyártási ágazat vevői részére szállít különösen a ponthegeesztéshez és egyéb hegesztési műveletekhez nélkülözhetetlen tájoló csapokat. Formatervezésiminta-oltalmak jogosultja, amelyek tárgya három különböző formájú (hosszú kúpos, hosszú kúpos és anyával ellátott, illetve csonkakúp alakú), azon belül pedig (a hatszögletű anya metrikus menetének átmérője szerint) hatféle tájoló csap.

Az alperes is nagy számban állít elő műszakikerámia-termékeket, és a honlapjáról letölthető tájékoztatójában a jogvita tárgyát képező, a dudorhegesztésnél használandó és cikkszámokkal ellátott tájoló csapokat szintén úgy mutatja be, hogy a hatféle típusú tájoló csapon belül az egyes bemutatott termék vagy hosszú kúpos, vagy hosszú kúpos és anyával ellátott, illetve csonkakúp alakú. Az alperes az egyik ott feltüntetett tájoló csapot a felperes által kezdeményezett tesztvásárlás alkalmával egy harmadik személy részére kiszállította.

A felperes a közösségi formatervezési minta megsértése miatt eljárást kezdeményezett. Az alperes viszontkeresetet terjesztett elő, amelyben többek között az oltalom megsemmisítését kéri, mert álláspontja szerint a bemutatott külső jellegzetesség kizárólag a termék műszaki rendeltetésének következménye.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. A 6/2002 rendelet 8. cikkének (1) bekezdése⁵⁹ értelmében vett – oltalmat kizáró – **műszaki meghatározottságról van-e szó akkor is, ha a formai hatás a terméktervezés vonatkozásában nem bír jelentőséggel, és helyette a (műszaki) rendeltetés a formatervezést meghatározó egyetlen tényező?**

2. Ha a Bíróság igenlő választ ad az első kérdésre:

Mely szempont alapján kell megítélni azt, hogy a termék egyes külső jellegzetességeinek megválasztása egyedül a termék rendeltetésének megfontolásából ered-e? Egy „objektív megfigyelő” irányadó-e, és ha igen, hogyan határozható meg ez?

A kérdést előterjesztő bíróság: Corte d'appello di Milano (Olaszország)

Az alapeljárás felei:

Fellebbező: Acacia Srl

Ellenérdekű fél a fellebbezési eljárásban: Pneusgarda Srl (felszámolás alatt), Audi AG

⁵⁸ A kérelem magyarul a következő oldalon érhető el:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=185321&pageIndex=0&doclang=HU&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=101557>

⁵⁹ Nem részesülhet közösségi formatervezésiminta-oltalomban a külső jellegzetesség, amely kizárólag a termék műszaki rendeltetésének következménye. [8. cikk (1) bekezdés]

⁶⁰ A kérelem magyarul a következő oldalon érhető el:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=184402&pageIndex=0&doclang=HU&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=106973>

Tényállás:

Az Audi gépjárműgyártó vállalkozás azt állította, hogy az Acacia által gyártott és egy független viszonteladó által értékesített, WSP ITALY márkájú utángyártott keréktárcsák egyes modelljei az Audi társaság tulajdonát képező, a könnyűfémből készült keréktárcsákra vonatkozó közösségi formatervezési minták hamisítását valósítják meg. Minderre tekintettel az Acacia társasággal és a viszonteladóval szemben pert indított annak megállapítása érdekében, hogy azok jogsértést követtek el, kérte, hogy az eljáró bíróság tiltsa meg a szóban forgó termékeket gyártó és értékesítő alperesek részére a tevékenységük folytatását.

Az elsőfokú bíróság helyt adott az Audi keresetének és elutasította az alperes kifogásait arra való hivatkozással, hogy a 98/71 irányelv 14. cikkében, valamint a 6/2002 rendelet 110. cikkében szereplő javítási záradék nem alkalmazható jelen ügyben.

Az ítélettel szemben az alperes fellebbezést nyújtott be arra hivatkozással, hogy az Audi modellje alapján utángyártott keréktárcsák gyártására és forgalmazására irányuló tevékenység a 98/71 irányelvben és a 6/2002 rendeletben szereplő javítási záradék alapján nem képezi az Audi által lajstromozott közösségi formatervezési minták megsértését. A fellebbező szerint tevékenysége a gépjármű eredeti megjelenésének egyszerű helyreállítására szolgáló, utángyártott termékek gyártására irányul az esztétikai megfelelés követelményére figyelemmel, amely a keréktárcsák meghatározott modelljét a gépjármű által megtestesített „összetett” termékhez köti. Az Audi szerint azonban a javítási záradék hatálya nem terjeszthető ki oly módon, hogy az magában foglalja az utángyártott keréktárcsák cseréjére irányuló tevékenységet is.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. Ellentétes-e

- a) az áruknak a belső piacon való szabad mozgására és a belső piacon történő szolgáltatásnyújtás szabadságára vonatkozó elvével;
- b) az európai versenyszabályok és a belső piac liberalizációjára vonatkozó szabályok hatékony érvényesülésének elvével;
- c) az uniós jog hatékony érvényesülésének és az Európai Unión belüli egységes alkalmazásának elvével;
- d) a másodlagos uniós jogi rendelkezésekkel, így a 98/71 irányelvvel és különösen annak 14. cikkével, a 461/2010 rendelet 1. cikkével és a 124. sz. UN/ECE előírással a 6/2002 rendelet javítási záradékot magában foglaló 110. cikkének⁶¹ olyan értelmezése, amely az összetett termék javításának és eredeti megjelenése helyreállításának lehetővé tétele tekintetében kizárja az összetett termék (gépjármű) alkotóelemének fogalmából a külső megjelenésében a gyári termék eredeti keréktárcsájának megfelelő, a hivatkozott 124. sz. UN/ECE előírás alapján jóváhagyott utángyártott keréktárcsákat?

2. Az első kérdésre adott nemleges válasz esetén, amennyiben egyensúly áll fenn az első kérdésben foglalt érdekek között, ellentétes-e a lajstromozott formatervezési mintákra vonatkozó kizárólagos ipari jogokkal kapcsolatos szabályokkal a javítási záradéknak az ügyfelek által választható, utángyártott kiegészítő termékekre való alkalmazása, feltételezve, hogy a javítási záradék kizárólag a kötött formájú pótalkatrészekre, vagyis azon alkotóelemekre vonatkozóan értelmezhető megszorítóan, amelyek formáját az összetett termék külső megjelenése tekintetében lényegében megváltoztathatatlan módon határozták

⁶¹ (1) E rendeletnek a Bizottság ilyen tárgyú javaslata alapján történő módosítása hatálybalépésig a közösségi formatervezésiminta-oltalom nem terjed ki az összetett termék alkotóelemét képező termék mintájának a 19. cikk (1) bekezdése értelmében történő hasznosítására, ha az az összetett termék eredeti megjelenésének helyreállítására irányuló javítását célozza.

(2) A Bizottság (1) bekezdésben említett javaslatát azokkal a módosításokkal együtt kell benyújtani és megvizsgálni, amelyeket a Bizottság a 98/71/EK irányelv 18. cikke értelmében ugyanazon tárgyban javasol.

[110. cikk]

meg, a többi alkotóelem pedig nem helyettesíthető, továbbá az ügyfél ízlésének megfelelően nem alkalmazható szabadon?

3. A második kérdésre adott igenlő válasz esetén az utángyártott keréktárcsák gyártójának milyen intézkedéseket kell elfogadnia a javítást és az összetett termék eredeti külső megjelenésének helyreállítását szolgáló termékek jogszerű mozgásának biztosítása érdekében?

A kérdések a formatervezésiminta-oltalom utángyártott alkatrészekre vonatkozó korlátjának határaival kapcsolatosak.

C-433/16. sz. előzetes döntéshozatali ügy – kérelem⁶²

A kérdést előterjesztő bíróság: Corte suprema di cassazione (Olaszország)

Az alapeljárás felei:

Felperes: Bayerische Motoren Werke AG

Alperes: Acacia Srl

Tényállás:

A jelen eljárás alperese pert indított a későbbi felperes BMW társasággal szemben annak érdekében, hogy az eljáró bíróság ítéletében állapítsa meg, hogy nem valósította meg a felperes kizárólagos tulajdonában lévő, a gépjárművek kerekére ráilleszhető dísz tárcsát képező formatervezési minták bitorlását. Az alperes továbbá azt kérte, hogy a bíróság tiltsa el a felperest a helyettesíthető pótkerekek piacának megzavarására alkalmas intézkedések megtételétől, valamint tiltsa meg részére, hogy a bitorlás megszüntetése iránt keresettel élhessen, továbbá, hogy a bíróság állapítsa meg az alperes erőfölénnyel való visszaélését.

A jelen eljárás felperese perbe lépett és az olasz bíróság joghatóságának hiányát kifogásolta. A felperes arra hivatkozott, hogy a jelen ügyben a 6/2002 rendeletet és nem a 44/2001 rendelet általános joghatóságra vonatkozó rendelkezéseit kell alkalmazni. A felperes ezt követően a joghatóság megállapítása iránt megelőző keresetet nyújtott be, mellyel szemben az alperes ellenkérelmet terjesztett elő.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. A 44/2001 rendelet 24. cikke⁶³ értelmében az eljáró nemzeti bíróság joghatósága hiányával kapcsolatban előzetesen, de más eljárási kifogásokhoz képest másodlagosan, ugyanakkor az érdemi kereseti kérelmeket minden esetben megelőzően emelt kifogás értelmezhető-e a joghatóság elfogadásaként?

2. Úgy kell-e értelmezni a 6/2002 rendelet 82. cikkének (1) bekezdése⁶⁴ szerinti, alperes lakóhelye szerinti joghatóság melletti, a nemleges megállapításra irányuló perekre vonatkozó párhuzamos joghatóságnak a 6/2002 rendelet 82. cikkének (4) bekezdéséből⁶⁵ hiányzó előírását, hogy az ez utóbbiak esetében kizárólagos joghatóság áll fenn?

⁶² A kérelem magyarul a következő oldalon érhető el:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=185125&pageIndex=0&doclang=HU&mode=req&dir=&occ=first&part=1&cid=790352>

⁶³ E rendelet egyéb rendelkezései alapján fennálló joghatóságtól eltekintve, valamely tagállamnak az a bírósága rendelkezik joghatósággal, amely előtt az alperes megjelenik. E szabály nem alkalmazható, amennyiben az alperes a bíróság joghatósága hiányának kifogásolása céljából jelent meg a bíróságon, vagy amennyiben a 22. cikk alapján más bíróság kizárólagos joghatósággal rendelkezik. [24. cikk]

⁶⁴ E rendelet rendelkezéseire és a joghatóságról és végrehajtásról szóló egyezmény 79. cikk alapján alkalmazandó bármely rendelkezésére is figyelemmel a 81. cikkben említett keresetek és igények tárgyában az eljárást az alperes lakóhelye vagy székhelye szerinti tagállam bírósága előtt kell megindítani, vagy – ha az alperes a tagállamokban lakóhellyel vagy székhellyel nem rendelkezik – az alperes telephelye szerinti tagállamban. [82. cikk (2) bekezdés]

⁶⁵ Az (1), (2) és (3) bekezdéstől eltérően

3. A[z előző] pontban foglalt kérdés megválaszolása érdekében tehát értelmezni kell-e a 44/2001 rendelet kizárólagos joghatóságra vonatkozó rendelkezéseit, különösen a kizárólagos joghatóság eseteit meghatározó 22. cikket, amelyek magukban foglalják az olyan eljárásokat, amelynek tárgya szabadalom, védjegy, formatervezési minta lajstromozása vagy érvényessége, de a negatív megállapítási pereket nem tartalmazzák, valamint a 24. cikket, amely valamely másik bíróság joghatóságának az alperes részéről történő elfogadásának lehetőségéről rendelkezik az eljáró bíróság e rendelet egyéb rendelkezései alapján fennálló joghatóságától eltekintve, és a felperes keresete alapján eljáró bíróság joghatóságának megállapítását eredményezi?

4. A Bíróság által a C-133/11. sz. ügyben 2012. október 25-én hozott hivatkozott ítéletben a 44/2001 rendelet 5. cikke 3. pontjának⁶⁶ alkalmazhatóságával kapcsolatban kifejtett iránymutatás általános jelleggel bír-e, és a jogellenes károkozásért való felelősségre vonatkozó valamennyi nemleges megállapítási keresetre – köztük a közösségi formatervezési minták bitorlására vonatkozó nemleges megállapítási keresetekre – általában alkalmazandó-e, tehát a szóban forgó ügyben a 6/2002 rendelet 81. cikke⁶⁷ szerinti vagy a 44/2001 rendelet hivatkozott 5. cikkének 3. pontja szerinti joghatósági okot kell-e alkalmazni, vagy a felperes dönthet arról, hogy a lehetséges joghatóságok közül melyiket választja?

5. Abban az esetben, ha az erőfölénnyel való visszaéléssel és a tisztességtelen versennyel kapcsolatos kereseti kérelmeket a közösségi formatervezési mintákra vonatkozó, az előbbiekhöz kapcsolódó jogvita keretében terjesztik elő, figyelemmel arra, hogy ha azoknak helyt ad a bíróság, az azt eredményezi, hogy megelőzően a nemleges megállapítási keresetnek is helyt kell adni, azok tárgyalhatóak-e az utóbbival együttesen ugyanazon bíróság előtt a 44/2001 rendelet 28. cikke (3) bekezdésének⁶⁸ kiterjesztő értelmezése alapján?

6. A[z előző] pont szerinti keresetek jogellenes károkozásnak minősülnek-e, továbbá hogy – igenlő válasz esetén – érinthetik-e a 44/2001 rendeletnek (az 5. cikk (3) bekezdése) vagy a [6/2002] rendeletnek a bíróságok joghatóságát illetően a jelen ügyben való alkalmazhatóságát?

---

a) a joghatóságról és a végrehajtásról szóló egyezmény 17. cikkét akkor kell alkalmazni, ha a felek megállapodnak arról, hogy az ügyben egy másik közösségi formatervezésiminta-oltalmi bíróságnak van joghatósága;

b) az egyezmény 18. cikke akkor alkalmazandó, ha az alperes egy másik közösségi formatervezésiminta-oltalmi bíróság előtt jelenik meg. [82. cikk (4) bekezdés]

⁶⁶ Valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy más tagállamban perelhető: jogellenes károkozással, jogellenes károkozással egy tekintet alá eső cselekménnyel vagy ilyen cselekményből fakadó igénnyel kapcsolatos ügyekben annak a helynek a bírósága előtt, ahol a káresemény bekövetkezett vagy bekövetkezhet. [5. cikk 3. pont]

⁶⁷ A közösségi formatervezésiminta-oltalmi bíróságnak a következő ügyekben van kizárólagos joghatósága:

a) a közösségi formatervezésiminta-oltalom bitorlásával összefüggő perek és – ha a nemzeti jog arról rendelkezik – a közösségi formatervezésiminta-oltalom bitorlásának kísérletével kapcsolatos perek;

b) nemleges megállapításra irányuló perek, ha a nemzeti jog arról rendelkezik;

c) lajstromozás nélkül oltalomban részesülő közösségi formatervezési minta oltalmának megsemmisítése iránti perek;

d) az a) pontban említett perekben előterjesztett, a közösségi formatervezésiminta-oltalom megsemmisítésére irányuló viszontkeresetek.

[81. cikk]

⁶⁸ E cikk alkalmazásában a keresetek akkor tekintendők összefüggőnek, ha olyan szoros kapcsolat áll fenn közöttük, hogy az elkülönített eljárásokban hozott, egymásnak ellentmondó határozatok elkerülése végett célszerű azokat együttesen tárgyalni és róluk együtt határozni. [28. cikk (3) bekezdés]

A kérdést előterjesztő bíróság: Bundesgerichtshof (Németország)

Az alapeljárás felei:

Felperes: Dr. Ing. h.c. F. Porsche AG.

Alperes: Acacia Srl, Rolando D'Amato

Tényállás:

A felperes Porsche gépjárművek gyártója. Négy, 2004–2010 között lajstromozott és közzétett közösségi formatervezési minta jogosultja, amelyek járműkerekeket ábrázolnak.

Az elsőrendű alperes, akinek az ügyvezetője a másodrendű alperes, felniket gyárt különböző gépjárműgyártók személyautóihoz. Kínálatának része négy könnyűfém felni, amely a felperes közösségi formatervezési mintáját másolja. Az elsőrendű alperes felnijein feltüntetik azok védjegyét (WSP Italy), valamint a „Not O.E.M.” [utángyártott] utalást.

Az elsőrendű alperes a Németországban német nyelven elérhető www.wspitaly.com internetes oldalon kínálja eladásra a könnyűfém felniket. A végfelhasználókat megszólító internetes oldalon egy vagy több felnit lehet vásárolni. A hivatkozott internetes oldalon angol nyelven szerepel az utalás, hogy rekonstruált vagy hasonlóképpen gyártott, utángyártott kerekekről van szó, amelyek teljes mértékben kompatibilisek a feltüntetett járművekkel, és kizárólag az eredeti megjelenésük helyreállítására irányuló javítást célozzák. A felperes járműveihez rendelt könnyűfém felnik tekintetében az elsőrendű alperes elismeri, hogy a kizárólag a Porschéhoz használható pótfelnikről van szó.

A felperes úgy látja, hogy a szóban forgó könnyűfém felnik sértik közösségi formatervezési mintáját. Álláspontja szerint az elsőrendű alperes olyan színben és kerékméretben is eladásra kínálja a kérdéses felniket, amelyek nem felelnek meg az eredeti termékeknek. Azt kéri, hogy a bíróság kötelezze az alperest az érintett járműkerekek németországi kínálatának, reklámozásának, ábrázolásának vagy behozatalának, illetve egyéb módon való forgalomba hozatalának abbahagyására.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. Csak az alakjukban meghatározott, vagyis olyan alkatrészekre alkalmazható-e a 6/2002/EK rendelet 110. cikkének (1) bekezdése szerinti védelmi korlát, amelyek formáját alapvetően megváltoztathatatlan módon meghatározza az összetett termék megjelenése, és ezzel az ügyfelek által nem szabadon választható, mint például a gépjárművek felnizei?

2. Amennyiben az első kérdésre adott válasz nemleges:

Kizárólag az eredeti termékkel azonos kialakítású, azaz színében és méretében is azonos termékek kínálatára alkalmazható-e a 6/2002/EK rendelet 110. cikkének (1) bekezdése szerinti védelmi korlát?

3. Amennyiben az első kérdésre adott válasz nemleges:

Csak akkor hivatkozható-e a 6/2002/EK rendelet 110. cikkének (1) bekezdése szerinti védelmi korlátra a kereset tárgyát képező mintát főszabály szerint sértő termék eladója, ha az eladó objektíve biztosítja, hogy terméke kizárólag javítási és nem más célokat szolgál, például az összetett termékbővítését vagy egyedi kialakítását?

4. A harmadik kérdésre adandó igenlő válasz esetén:

Milyen intézkedéseket kell tennie a kereset tárgyát képező mintát főszabály szerint sértő termék eladójának annak objektív biztosítása érdekében, hogy terméke kizárólag javítási és

⁶⁹ A kérelem magyarul a következő oldalon érhető el:

<http://curia.europa.eu/juris/document/document.jsf?text=&docid=185327&pageIndex=0&doclang=HU&mode=req&dir=&oc c=first&part=1&cid=794521>

nem más célokat szolgál, például az összetett termék bővítését vagy egyedi kialakítását?
Elegendő-e,

a) hogy az eladó az értékesítési tájékoztatóban feltünteti az utalást, hogy az értékesítés kizárólag az összetett termék eredeti megjelenésének helyreállítására irányuló javítását célozza, vagy

b) hogy az eladónak attól kell függővé tennie a szállítást, hogy az átvevő (kereskedő és fogyasztó) írásban nyilatkozik arról, hogy csak javítási célokra használja a kínált terméket?

A kérdések a formatervezésiminta-oltalom utángyártott alkatrészekre vonatkozó korlátjának határaival kapcsolatosak.